
Nota Integraal Jeugdbeleid gemeente Vlissingen 2009 - 2012

Vastgesteld 5 maart 2009

Inhoud	Pagina
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Visie	3
1.3 Wijze van tot stand komen	4
1.4 Deze nota	4
2. Context	5
2.1 Landelijke context	5
2.2 Provinciale context	10
3. Goed voorbereid zijn op de toekomst	12
3.1 Ontwikkelingen	12
3.2 Doelstellingen op dit thema	17
4. Gezond opgroeien	18
4.1 Ontwikkelingen	18
4.2 Doelstellingen op dit thema	23
5. Veilig opgroeien	24
5.1 Ontwikkelingen	24
5.2 Doelstellingen op dit thema	30
6. Talenten ontwikkelen en plezier hebben	31
6.1 Ontwikkelingen	31
6.2 Doelstellingen	34
7. Steentje bijdragen aan de maatschappij	35
7.1 Ontwikkelingen	35
7.2 Doelstellingen	37
8. Financiële paragraaf	38
9. Samenvatting	41

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds 2004 werkt de gemeente Vlissingen gericht aan een integraal jeugdbeleid. Vlissingen wil de invloed van jongeren, deskundigen en andere betrokkenen versterken om effectieve samenhangende activiteiten en voorzieningen te realiseren. In de nota "naar een integraal jeugdbeleid" van juni 2004 is daarmee een begin gemaakt.

Sinds 2004 is er veel gebeurd. In Vlissingen, maar ook op Walcheren, in de provincie Zeeland en op landelijk niveau. Om in te kunnen spelen op al deze ontwikkelingen is een aangepast beleid nodig. In deze nota komt dat terug. Deze nota is te beschouwen als een doorontwikkeling van de vorige nota jeugdbeleid.

1.2 Visie

Het lokale jeugdbeleid richt zich op het stimuleren dan wel in stand houden van voorzieningen en omstandigheden, die de ontwikkeling en groei van jongeren in de richting van maatschappelijke zelfstandigheid en deelname aan het maatschappelijk leven positief beïnvloeden.

Vanuit diverse voorzieningen en instellingen, op lokaal en regionaal niveau, vindt inzet voor de jeugd plaats. Het is belangrijk dat de activiteiten goed op elkaar aansluiten. De gemeente heeft een start gemaakt met het verbeteren van de samenhang en wil hier mee verder gaan om zo de kansen van jeugdigen te vergroten en uitval tegen te gaan en ontsparing zo vroeg mogelijk te herstellen. Dat kan de gemeente niet alleen. Opgroeien en opvoeden van kinderen is in de visie van de gemeente Vlissingen in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers. In aanvulling daarop scheidt de gemeente de voorwaarden en is ondersteunend.

Vanuit deze visie is het de ambitie van de gemeente dat de jeugd in Vlissingen gezond en veilig kan opgroeien, zijn steentje bijdraagt, talenten kan ontwikkelen en daarmee goed voorbereid is op de toekomst. Dit omvat:

1. *Goed voorbereid zijn op de toekomst:* onderwijs genieten/opleiding krijgen, diploma halen, werk vinden, in levensonderhoud kunnen voorzien, stimulerende leefomgeving.
2. *Gezond opgroeien:* lichamelijk gezond, geestelijk gezond, gezonde leefstijl en continuïteit in opvoeding en verzorging.
3. *Veilig opgroeien:* geborgenheid: onvoorwaardelijke liefde, respect, aandacht, grenzen, structuur en regelmaat, veilig thuis (voor geweld, mishandeling, seksueel misbruik) en veilig buitenshuis.
4. *Talenten ontwikkelen en plezier hebben:* mogelijkheid voor hobby's: sport, cultuur en recreatief en vrijheid om te spelen.
5. *Steentje bijdragen aan maatschappij:* actieve betrokkenheid bij maatschappij: meedenken en meedoen, actieve betrokkenheid naaste omgeving, positief gedrag en burgerschap.

Hierbij gelden de volgende vertrekpunten:

- preventief werken: problemen signaleren en aanpakken
- het jeugdbeleid is voor ieder kind ongeacht (culturele) achtergrond of fysieke gesteldheid
- in samenhang: samenwerking tussen partijen en samenhang in beleid en activiteiten
- mét jongeren en hun ouders: participatie is belangrijk

1.3 Wijze van tot stand komen

Deze nota is tot stand gekomen door bijdragen van velen. Het eerste half jaar 2008 stond in het teken van een inventarisatie binnen het gemeentelijke kernteam jeugd. Dit is een multidisciplinair team van ambtenaren die vanuit hun eigen specialisme met jeugd te maken kunnen hebben. Het team overlegt zes keer per jaar over het jeugdbeleid. Op basis van de interne inventarisatie heeft bureau Berenschot in juni 2008 een eerste aanzet voor de jeugdnota opgesteld. Hierna zijn op 3 en 4 september vier consultatierondes georganiseerd met externe organisaties op het terrein van opvoeding, educatie, werk, gezondheid, veiligheid en vrije tijd. Op 9 oktober was een jongerenmeeting voor de groep 12 tot 15 jaar. Aan de hand van een aantal stellingen vond vervolgens op 12 oktober onder begeleiding van bureau Berenschot een opiniërende vergadering van de raadscommissie welzijn en onderwijs plaats.

Bovenstaande consultaties leverden de bouwstenen voor de eerste conceptnota, waarover het college op 11 november besloot die voor inspraak aan het publiek voor te leggen. Na verloop van de inspraaktermijn op 31 december heeft het college op 13 januari 2009 ingestemd met de definitieve nota, nu voorzien van een financiële onderbouwing. Deze is besproken in de raadscommissie welzijn en onderwijs van 3 februari. Op 5 maart 2009 heeft de voltallige gemeenteraad ingestemd met deze nieuwe nota integraal jeugdbeleid 2009-2012.

1.4 Deze nota

Onder jeugd verstaat deze nota kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. Deze groep is verder onder te verdelen in vier leeftijdsgroepen die aansluiten bij de levensloop van het kind. Deze leeftijdsgroepen zijn 0 tot 4 jaar, 5 tot 12 jaar, 13 tot 18 jaar en 19 tot 23 jaar. Elke leeftijdsgroep heeft andere

behoefte en interesses, waarop in deze nota wordt aangesloten.

Het integrale jeugdbeleid omvat een groot aantal beleidsvelden en onderwerpen. Om het totaal overzichtelijk te presenteren wordt dit beleid ingedeeld naar vijf thema's. De thema's zullen afzonderlijk in een hoofdstuk verder worden toegelicht en uitgewerkt. Het gaat om de volgende thema's:

- **Goed voorbereid zijn op de toekomst (hoofdstuk 3)**
- **Gezond opgroeien (hoofdstuk 4)**
- **Veilig opgroeien (hoofdstuk 5)**
- **Talenten ontwikkelen en plezier hebben (hoofdstuk 6)**
- **Steentje bijdragen aan de maatschappij (hoofdstuk 7)**

De verschillende thema's van het jeugdbeleid hebben een nauwe relatie met andere beleidsterreinen, zoals het onderwijs, Wmo, sport, gezondheid en speelruimte. Voor deze beleidsterreinen is ook een nota beschikbaar. Zoveel mogelijk is geprobeerd alleen de hoofdlijnen van deze beleidsvelden in deze nota op te nemen. Daar waar nodig is een verwijzing opgenomen naar de betreffende nota.

Het begin van ieder hoofdstuk geeft aan over welke onderwerpen het hoofdstuk gaat. Aan het eind van ieder hoofdstuk is aangegeven welke doelstellingen op het thema voor de komende vier jaar worden nagestreefd. Ieder hoofdstuk heeft zijn eigen kleur. Hoofdstuk 8 gaat in op de financiële consequenties van de jeugdnota. In hoofdstuk 9 wordt de nota afgesloten met een korte samenvatting van het voorgaande. Bijlage 1 geeft een overzicht van alle doelstellingen. Bijlage 2 is gewijd aan het Jaarplan 2009. Bijlage 3 betreft de meerjarenbegroting van het jeugdbeleid 2009-2012. Bijlage 4 is een samenvatting van de positie van Vlissingen in de Databank 2008 Kinderen in Tel. Bijlage 5 geeft kenmerken van de Vlissingse jeugd in cijfers weer.

2. Context

Lokale omstandigheden en ontwikkelingen zijn de belangrijkste leidraad voor het Vlissingse jeugdbeleid. Deze spelen zich echter af binnen een breder verband en worden daardoor beïnvloed. Daarom komt in dit hoofdstuk eerst de bredere context rond het jeugdbeleid aan de orde. Achtereenvolgens wordt hieronder aandacht besteed aan de belangrijkste landelijke en provinciale ontwikkelingen.

2.1 Landelijke context

Het huidige kabinet heeft de jeugd hoog op de agenda staan. Het aanstellen van een programmaminister voor Jeugd en Gezin, het opzetten van de Centra voor Jeugd en Gezin, het elektronisch kinddossier, de Verwijs Index Risicjongeren en de landelijke Jeugdmonitor zijn enkele speerpunten.

Voor de jeugd bestaan tal van wetten en regelingen die tot doel hebben het kind begeleiding, ondersteuning en bescherming te bieden, aanvullend op de taken en plichten van ouders en kinderen zelf. De wetten met de meeste invloed op gemeentelijk jeugdbeleid komen hieronder aan de orde. Dit betekent niet dat er geen andere wetten en regels zijn die van invloed zijn op het Vlissingse beleid. We behandelen hier slechts de belangrijkste. Andere voor Vlissingen relevante regelingen en ontwikkelingen zullen kort in het betreffende hoofdstuk worden behandeld.

2.1.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Met de invoering van de Wmo (1 januari 2007) is een nieuw wettelijk kader ontstaan voor de maatschappelijke ondersteuning en participatie van burgers. Hierbinnen vallen verschillende gemeentelijke zorg- en welzijnsactiviteiten, inclusief de jeugdvoorzieningen. Voor de maatschappelijke ondersteuning van ouders en jeugdigen is zelfs een apart prestatieveld in de Wmo opgenomen (prestatieveld 2).

Dit prestatieveld betreft de “op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden”. Het gaat om in de gemeente woonachtige jeugdigen bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval (bijv. schooluitval of criminaliteit) maar voor wie zorg op grond van de Wet op de Jeugdzorg niet nodig is, dan wel voorkomen kan worden.

In prestatieveld 2 van de Wmo zijn de eerder, door VNG, IPO, Rijk en MO-groep, overeengekomen vijf functies op het gebied van preventief jeugdbeleid op lokaal niveau opgenomen. Deze vijf functies zijn:

1. informatie en advies
2. het signaleren van problemen
3. toegang tot het hulpaanbod
4. licht pedagogische hulp
5. coördinatie van zorg

In het algemeen worden deze functies al uitgevoerd door lokale voorzieningen zoals de jeugdgezondheidszorg en het maatschappelijk werk. De functie coördinatie van zorg zal nader worden vormgegeven in het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hierop wordt in deze nota nog vaker teruggekomen en dit zal verder worden toegelicht bij het thema gezond opgroeien.

2.1.2 Wet op de Jeugdzorg

De Wet op de Jeugdzorg is in 2005 in werking getreden. Deze wet richt zich vooral op de organisatie van de (geïndiceerde) jeugdzorg. De (geïndiceerde) jeugdzorg betreft de zorg aan ouders en kinderen met ernstige opgroeien en opvoedproblemen, die niet opgelost kunnen worden door lokale voorzieningen zoals onderwijs, jeugdgezondheidszorg of maatschappelijk werk.

Hoewel de provincies verantwoordelijk zijn voor de geïndiceerde jeugdzorg, heeft de Wet op de Jeugdzorg ook invloed op het gemeentelijk beleid en wel om drie redenen:

1. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van de aansluiting van (gemeentelijk) jeugdbeleid op de geïndiceerde jeugdzorg onder de verantwoordelijkheid van de Provincie en, omgekeerd, de aansluitingstaken van het Bureau Jeugdzorg op het gemeentelijk jeugdbeleid. Deze aansluiting is van wezenlijk belang voor de kracht van de gehele jeugdzorgketen;
2. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van het takenpakket dat voor rekening van de gemeente komt. Dit zijn de vijf genoemde functies die ook onderdeel uitmaken van de Wmo (informatie en advies, het signaleren van problemen, toegang tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en de coördinatie van zorg). Een gemeente moet ten aanzien van deze vijf functies voorzieningen creëren of in stand houden. Deze dienen een nauwe koppeling te hebben met de Centra voor Jeugd en Gezin.
3. Vanwege de komst van de Centra voor Jeugd en Gezin wordt de Wet op de Jeugdzorg ook herzien. Opgenomen wordt dat gemeenten worden verplicht minmaal een Centrum voor Jeugd en Gezin tot stand te brengen. De tweede herziening betreft de wettelijke toedeling van de regierol aan gemeenten. Dit ten behoeve

van een niet vrijblijvende samenwerking binnen de totale jeugdketen wanneer er signalen zijn dat een kind of gezin in de problemen verkeert.

Deze elementen komen terug bij het thema Gezond opgroeien.

2.1.3 Van Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (Wcpv) naar Wet Publieke Gezondheid

Op basis van de Wcpv hebben gemeenten de regie over de uitvoering van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg (BTP JGZ) voor 0-19 jarigen en hun ouders. De JGZ voert voor alle kinderen preventieve screenings uit, zowel lichamelijk als cognitief en psychosociaal. Op hoofdlijnen bestaat het wettelijke basispakket (BTP) uit 19 preventieve gezondheidsonderzoeken, waarvan 15 in de periode van 0-4 en 4 in de periode van 0 tot 15 jaar. Dit is het uniforme deel van het BTP.

Daarnaast omvat het aanbod mogelijkheden voor kortdurende extra zorg voor kinderen, diverse voorlichtingsactiviteiten en cursussen voor ouders. Dit is het maatwerkdeel van het BTP.

De JGZ ziet als enige instelling alle jeugdigen van 0-19 jaar op de vaste contactmomenten en vervult een belangrijke rol in vroegsignalering van risico's, korte interventies en doorverwijzing naar andere hulpverlening,

Voor de leeftijd 0-4 wordt de JGZ uitgevoerd door de consultatiebureaus van de thuiszorgorganisaties (Zorgstroom in Vlissingen) en voor de leeftijd 4-19 door de GGD. Sinds 2003 wordt in heel Nederland gewerkt aan een integrale jeugdgezondheidszorg voor alle kinderen van 0 tot 19 jaar zonder de 'knip' tussen 0-4-jarigen zorg en de 4-19-jarigen zorg. Ook in Zeeland wordt hiernaar toegewerkt.

De Wcpv verplicht gemeenten vanaf 2002 om elke vier jaar een gezondheidsnota te maken. Veel maatregelen in de gezondheidsnota zijn gericht op de doelgroep Jeugd. Dit komt verder terug bij het hoofdstuk "Gezond opgroeien"..

Op 18 november 2008 is de Wet Publieke Gezondheid gepubliceerd. Deze wet integreert de Wcpv, de Infectieziektewet en de Quarantainewet. De belangrijkste wijzigingen betreffen het verankeren van internationale afspraken op het gebied van infectieziektebestrijding en regelt de bevoegdheden tussen burgemeesters en Veiligheidsregio op dit terrein.

De Wet Publieke Gezondheid regelt verder de digitaliseringplicht van de jeugdgezondheidszorg waaronder het elektronische kinddossier (EKD) en de Verwijsindex Risicjongeren (VIR). Het EKD is een elektronische versie van het papieren patiëntendossier in de jeugdgezondheidszorg. De VIR wordt de digitale schakel tussen verschillende sectoren zoals zorg, politie en justitie, onderwijs en hulpverlening. Ook Het EKD en de VIR komen terug in het hoofdstuk "Gezond opgroeien".

2.1.4 Beleidsprogramma ministerie voor Jeugd en Gezin 2007- 2011

"Alle kinderen en jongeren, ongeacht culturele achtergrond of handicap, moeten kansen krijgen om zich goed te ontwikkelen" dit is het thema van het beleidsprogramma van Minister Rouvoet, programmaminister voor Jeugd en Gezin. Opvoeden gebeurt thuis, in het gezin, maar ook op school, in de buurt en bij de sportclub. Daarnaast zijn er professionals die zich met opvoeden bezighouden, zoals jeugdzorgwerkers en gezinsvoogden. De Minister voor Jeugd en Gezin brengt – via alom gedeelde opvoedingsdoelen – samenhang aan in al die inzet voor de jeugd.

Het programma van Minister Rouvoet is uitgezet via drie lijnen; ten eerste wordt aan het gezin opnieuw een belangrijke positie gegeven die het in de opvoeding heeft. Ten tweede is preventie belangrijk; er wordt een omslag gemaakt naar het eerder opsporen en beter aanpakken van problemen. Ten derde is de vrijblijvendheid voorbij; bij ongewenste situaties wordt meteen een doorbraak gerealiseerd. Dit geldt zowel voor ouders als

professionals en overheden. Ook wordt er aandacht besteed aan de invloed van de verschillende culturele achtergronden. Het jeugdbeleid moet alle kinderen en ouders, ongeacht hun culturele achtergrond, even goed bereiken.

Eind 2008 is de *Nota Gezinsbeleid* verschenen. Hierin wordt door het kabinet de betekenis van het gezin voor de persoonlijke en sociale ontwikkeling van kinderen nog eens stevig neergezet. Geschetst wordt hoe het gezin onder druk staat door een aantal maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij besteedt de nota aandacht aan de invloed van secularisering en individualisering, de toenemende arbeidsparticipatie van vrouwen, de lastiger wordende combinatie gezin/werk, het stijgend aantal scheidingen sinds de jaren '60 en het groeiend aantal eenoudergezinnen. Het kabinet wil het gezin versterken door diverse maatregelen in de voorwaardenscheppende sfeer. Ondermeer wil het bereiken dat mensen meer tijd voor het gezin hebben en wil het investeren in financiële instrumenten zoals een kindgebonden budget en extra budget ter voorkoming van sociale uitsluiting van kinderen.

De meeste nadruk ligt echter op het versterken van opvoedingsondersteuning en goed organiseren van de jeugdketen. Belangrijke (instrumentele) doelen zijn het opzetten van een Centrum voor Jeugd en Gezin in iedere gemeente, het inrichten van Zorg Advies Teams (ZAT's) voor elk type onderwijs, de invoering van het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex Risicjongeren. Het bevorderen van de jeugdparticipatie, de aanpak van kindermishandeling, het halveren van het aantal vroegtijdig schoolverlaters en de vermindering van de jeugdcriminaliteit zijn andere belangrijke doelen van het Programmaministerie. Al deze punten komen verderop in deze nota terug.

2.1.5 Onderwijsachterstandenbeleid en lokale educatieve agenda

Vanaf 1 augustus 2006 is er een nieuw landelijk beleidskader voor onderwijsachterstanden. Scholen en schoolbesturen hebben daarin meer beleidsvrijheid en financiën gekregen en gemeenten minder taken en financiële sturingsmiddelen. Daarbij valt vooral de knip op in de verantwoordelijkheid voor de aanpak van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). De gemeente blijft verantwoordelijk (inclusief budget) voor de voorschoolse aanpak (bijvoorbeeld VVE-programma's in de peuterspeelzalen, maar ook samenwerking in de keten). Scholen zijn verantwoordelijk voor de vroegschoolse aanpak en de bestrijding van taalachterstanden. De gemeenten zijn weer wel verantwoordelijk voor het bestrijden van taalachterstanden via schakelklassen.

Deze wijzigingen in de bestuurlijke verhoudingen tussen gemeenten en scholen/schoolbesturen hebben sinds 1 augustus 2006 overal geleid tot het opstellen van een (lokale) educatieve agenda. In dit overleg worden vooral de thema's besproken waar zowel schoolbesturen als gemeenten een verantwoordelijkheid hebben, zoals het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, het beleid t.a.v. brede scholen, zorg in en om de school, enz.

In Vlissingen is de educatieve agenda 2006-2010 opgenomen in de onderwijsnota.¹

Wijziging gewichtenregeling

Terwijl scholen enerzijds meer middelen ontvangen t.b.v. het onderwijsachterstandenbeleid ondervinden zij anderzijds de effecten van een nieuwe gewichtenregeling. Wijziging hiervan is met ingang van 1 augustus 2006 in werking getreden. Met name door het wegvallen van

het criterium "etniciteit" is de impact van het criterium "opleidingsniveau ouders" groter, hetgeen vooral voor scholen met veel kinderen van ouders met een allochtone afkomst ongunstig uitvalt. Uit onderzoek van het ministerie onder 1000 scholen blijkt dat voor veel scholen het aantal gewichtenleerlingen terugloopt terwijl de problemen van de leerlingpopulatie gelijk blijven.

Buitenschoolse opvang

Een andere ontwikkeling op het snijvlak van onderwijs en jeugdbeleid is de wijziging van de Wet op het primair onderwijs in verband met buitenschoolse opvang. Vanaf 1 augustus 2007 zijn basisscholen verplicht om ervoor te zorgen dat de aansluiting met buitenschoolse opvang is geregeld.

De vraag naar kinderopvang, in het bijzonder naar buitenschoolse opvang (bso), is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De verantwoordelijkheid voor het zorgdragen voor een voorziening voor buitenschoolse opvang op schoolniveau is bij het schoolbestuur komen te liggen. Doel van deze wetwijziging is het schoolbestuur verantwoordelijk te maken voor de aansluiting van de schooltijden met buitenschoolse opvang voor ouders die hier om verzoeken: de vraag van ouders is leidend.

Zoals bekend is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de kwaliteitseisen die op grond van de Wet kinderopvang aan kinderopvang worden

---

¹ Onderwijsnota Vlissingen; de educatieve agenda 2006-2011 van Vlissingen. Vastgesteld door de gemeenteraad op 1 februari 2007.

gesteld. Het college van burgemeester en wethouders wijst ambtenaren van de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) aan als toezichthouder. Zij houden toezicht op de naleving van de in de Wet kinderopvang geformuleerde kwaliteitseisen. Dit geldt dus ook in het geval de buitenschoolse opvang binnen het schoolgebouw plaatsvindt.

Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang

Het kabinet heeft in het coalitieakkoord aangegeven de regelgeving en financiering voor peuterspeelzaal en kinderopvang te willen harmoniseren. Het doel hiervan is om te komen tot één wettelijk kader, één financieringsystematiek en één kwaliteitskader. Kinderopvang en peuterspeelzalen zijn nu gescheiden voorzieningen met elk een eigen wettelijk kader en eigen financieringsstromen. Daarnaast is versterking van de positie van peuterspeelzalen een apart doel. Er komt een landelijk kwaliteitskader voor peuterspeelzalen waarin wettelijk wordt vastgelegd aan welke eisen de peuterspeelzalen moeten voldoen. De GGD en de Inspectie van het Onderwijs krijgen een rol in het toezicht.

De regering is ook van plan om fors te investeren in voorschoolse educatie en het doelgroepbereik eerst naar 70% te verhogen en daarna naar alle doelgroepkinderen. Het doel is om een kwalitatief goed stelsel van voorschoolse voorzieningen toegankelijk te maken voor alle kinderen en om de kinderen die dat nodig hebben voorschoolse educatie aan te kunnen bieden. Aldus krijgen alle kinderen de kans zich sociaal-emotioneel, motorisch en cognitief goed te ontwikkelen in peuterspeelzalen en kinderopvanginstellingen die meer naar elkaar toegroeien. Zij kunnen hierdoor beter toegerust aan de basisschool beginnen met alle voordelen van dien voor hun latere schoolcarrière.

Het verbeteren van de kwaliteit en de versterking van de regierol van de gemeenten worden onderdeel van een wet, waarvan de bedoeling is dat deze wet per 1 januari 2010 in werking treedt.

2.1.6 Terugdringing Voortijdig Schoolverlaten

Het kabinet heeft het voorkomen van schooluitval tot topprioriteit gemaakt. Hiertoe is in september 2008 nog eens een extra landelijke impuls van 52 miljoen beschikbaar gekomen, waardoor in totaal tot 2012 193 miljoen extra beschikbaar wordt gesteld. Landelijke doelstelling is het aantal schoolverlaters in 2012 terug te brengen tot maximaal 35.000, een halvering ten opzichte van 2002. De scholen krijgen extra geld om hieraan bij te dragen. Zij 'verdienen' €2000, - voor elke schooluitvaller minder. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) Vroegtijdig Schoolverlaters en de leerplicht hebben hierin spilfunctie. Hun aanpak komt terug in het hoofdstuk "Goed voorbereid zijn op de toekomst".

2.1.7 De Impuls Combinatiefuncties in brede scholen, sport en cultuur

De Impuls Combinatiefuncties vloeit voort uit het Bestuursakkoord Samen aan de Slag, waarin beleidsmaatregelen ter ontwikkeling van brede scholen zijn afgesproken. Het doel is te komen tot een grotere samenhang in het aanbod van onderwijs, sport, cultuur en buitenschoolse opvang en dit kan worden bevorderd door de inzet van combinatiefuncties. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar eveneens werkt ten behoeve van een andere sector. Het kabinet beveelt aan met de combinatiefuncties te starten in en rond brede scholen in zogenaamde krachtwijken. Ook sportverenigingen of culturele organisaties kunnen hierbij een rol spelen, ten behoeve van de school, de naschoolse opvang en de wijk. Door de inzet van combinatiefuncties komen voor gemeenten structurele rijksmiddelen beschikbaar voor (een vanaf 2008 oplopend aantal tot in totaal) 2500 fte combinatiefuncties in 2012. Aanvullend kunnen gemeenten middelen bijleggen. De Vlissingse voornemens rond de combinatiefuncties komen terug bij het thema Talenten ontwikkelen.

2.1.8 Maatschappelijke stages

De meeste jongeren weten niet wat er bij komt kijken om een festival of andere activiteiten te organiseren of hoe je een (sport)vereniging in stand houdt. Door het aanbieden van een maatschappelijke stage bij vrijwilligersorganisaties maken zij hiermee kennis en wordt hun maatschappelijke betrokkenheid gestimuleerd. Dit is mede van belang omdat de meeste sectoren van het vrijwilligerswerk worden gedomineerd door ouderen en nieuwe generaties het stokje zullen moeten overnemen.

Ter stimulering van de maatschappelijke participatie – een van de centrale thema's in de Wmo – stelt het kabinet jaarlijks extra middelen beschikbaar tot landelijk 30 miljoen structureel vanaf 2011. Deze middelen zijn bestemd om in te zetten voor een makelaarsfunctie ten behoeve van vrijwilligerswerk en de genoemde maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs. Hiertoe ontvangen zowel gemeenten als scholen middelen, waarbij de gemeenten met eigen VO-scholen extra middelen krijgen. Deze worden via het gemeentefonds uitgekeerd. Op de uitwerking van de maatschappelijke stages in Vlissingen wordt teruggekomen bij het thema Steentje bijdragen aan de maatschappij.

2.2 Provinciale context

De Provincie Zeeland heeft een aantal specifieke wettelijke taken, waarbij op het gebied van jeugd de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg (bureau jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering, tweedelijns zorgaanbod) het meest in het oog springt. Daarnaast heeft de Provincie als middenbestuur de rol van initiator, aanjager, stimulator, monitor en coördinator. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor een aantal specifieke jeugdvoorzieningen, voor het lokaal onderwijsbeleid en voor een aantal algemene voorzieningen die ook voor jeugd van belang kunnen zijn (zoals maatschappelijke opvang, verslavingszorg,

openbare ruimte, sport, cultuur en natuur). Gemeenten hebben de taak samenwerking te bevorderen tussen de verschillende voorzieningen. De Provincie Zeeland is voorwaarden scheppend. Dit betekent dat de Provincie ondersteunend en versterkend is voor de primaire rol van (in het bijzonder) de gemeenten en maatschappelijke organisaties.

2.2.1 Task Force Jeugd

De Task Force Jeugd is een samenwerkingsverband van de Zeeuwse gemeenten, Provincie en de zorgaanbieders dat is gestart in 2006. Het doel is te komen tot één Zeeuws model van preventief jeugdbeleid dat bestaat uit een basisinfrastructuur van Centra voor Jeugd en Gezin, Zorg Advies Teams in het onderwijs, cliëntgerichte netwerkvorming tussen organisaties en een afgestemd en integraal preventieaanbod. De invoering van dit model gebeurt via drie pilotprojecten voor een CJG in Middelburg, Terneuzen/Hulst en Schouwen-Duiveland. De resultaten en ervaringen van deze pilots worden meegenomen door de andere Zeeuwse gemeenten. Vlissingen neemt bestuurlijk deel aan de Task Force Jeugd namens de regio Walcheren.

In de loop van 2009 gaan de niet-pilotgemeenten, waaronder Vlissingen, aan de slag met de opzet van hun eigen CJG. Dit zal gebeuren aan de hand van de tussenresultaten in de drie pilots die eind 2008 zijn gepresenteerd.

2.2.2 Provinciale nota Integraal Jeugdbeleid

Op 1 januari 2005 hebben de Provinciale Staten van Zeeland de nota Integraal Jeugdbeleid 2007-2012 vastgesteld.² De missie van de Provincie is dat ieder kind of jongere van 0 tot en met 23 jaar de kans krijgt zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Het creëren van kansen voor jeugdigen staat daarbij voorop. De provinciale nota gaat uit van vier ambities die zijn vertaald naar drie belangrijke thema's:

- participatie
- ontwikkeling en ontplooiing (scholing en werk, vrije tijd)
- veiligheid

2.2.3 Dé OnderwijsAgenda

Op 7 december 2007 hebben Provinciale Staten van Zeeland 'dé OnderwijsAgenda' vastgesteld, als bouwstenen voor onderwijsbeleid 2008-2011.³ Formeel gezien hebben provincies op het gebied van onderwijs geen wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Echter provincies hebben wel wettelijke taken op het gebied van zorg en welzijn. Hierdoor zijn zij betrokken bij de gebieden die zich bevinden op het snijvlak van onderwijs-zorg en onderwijs-welzijn. Vanuit economisch beleid is er tevens verantwoordelijkheid op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. In 'dé OnderwijsAgenda' worden ambities geformuleerd, die de provincie samen met de partners wil realiseren op de volgende 5 thema's:

1. Kwaliteit en resultaten van het onderwijs
2. Leerling centraal: passend zijn voor onderwijs en zorg

---

² "Zeeland, de beste provincie om groot te worden". Nota Integraal jeugdbeleid 2007-2012.

³ Provinciale Onderwijsnota, "dé OnderwijsAgenda", bouwstenen voor het programma 2008-2011.

3. Doorlopende ontwikkelingslijnen
4. Werken en leren
5. Ontplooiing en ontwikkeling

Uitwerking van deze thema's heeft voor de provincie de komende 4 jaar de hoogste prioriteit. Zij stimuleert met een subsidieregeling dat samenwerkende onderwijsinstellingen, gemeenten, ondernemers, ouderorganisaties, jongerenorganisaties etc. projecten indienen die passen in de ambities die in 'dé OnderwijsAgenda' worden beschreven.

2.2.4 Beleidsprogrammering Sociale Zorg

Tenslotte zijn eveneens van belang de Zorgvisie Zeeland en de Sociale Agenda Zeeland van de Provincie. De doelstellingen en uitgangspunten van beide beleidsnota's zijn uitgewerkt in het uitvoeringskader Beleidsprogrammering Sociale Zorg en de acties richting de jeugd zijn neergelegd in een apart programma "Jeugd telt mee; werken aan een goede leefomgeving voor jeugdigen in Zeeland". De Beleidsprogrammering Sociale Zorg is ook een co-financieringsinstrument voor initiatieven van gemeenten en organisaties.⁴

---

⁴ Het Vlissingse project Jeugd Interventie Team (JIT, zie verder thema Veiligheid) wordt in dit kader door de Provincie gesteund. Ook zal de Provincie een financiële bijdrage leveren aan de invoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin in Vlissingen.

3. Goed voorbereid zijn op de toekomst

Het thema “Goed voorbereid zijn op de toekomst” omvat de beleidsketen opvang, educatie en werk. Het is gericht op het verwerven van kennis en vaardigheden waarmee het kind later als volwassene zelfstandig in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien. Het thema heeft betrekking op het functioneren van alle hierbij betrokken instellingen en de doorgaande lijnen tussen deze instellingen. Het bevorderen van samenhang in beleid en samenwerking binnen de keten is een belangrijke voorwaarde om te voorkomen dat jeugdigen tussen de wal en het schip raken of uitvallen. De gemeente heeft een belangrijke rol in het bevorderen hiervan.

Onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen:

- Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk
- Onderwijs: thema's uit de Lokale Educatieve Agenda
- Jeugdwerkloosheid en werkleerplicht voor jongeren
- Antilliaanse jongeren

Verwijzingen naar andere hoofdstukken van deze nota Jeugdbeleid en/of andere nota's van de gemeente Vlissingen zijn opgenomen aan het eind van dit hoofdstuk.

3.1 Ontwikkelingen

3.1.1 Kinderopvang en peuterspeelzalen

Opvang is een onlosmakelijk onderdeel van de beleidsketen ‘opvang, educatie en werk’. De uitvoering van de kinderopvang is sinds 1 januari 2005 (Wet Kinderopvang) niet langer een gemeentelijke taak, maar van marktpartijen. De wet heeft landelijk geleid tot een sterke groei in het aantal plaatsen in de gastouderopvang, maar daarnaast ook in de dagopvang en de buitenschoolse opvang. In Vlissingen wordt de kinderopvang voornamelijk uitgevoerd door Stichting Kinderopvang Walcheren (KOW), naast enkele andere aanbieders. Bij de aanbieders van kinderopvang is er sprake van wachtlijsten, al zijn deze de laatste jaren afgenomen.

De gemeente is tengevolge van de Wet Kinderopvang verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op de kinderopvang en verzorgt het register Kinderopvang. Voor het toezicht op de kwaliteit zijn door het college GGD-inspecteurs aangewezen. Daarnaast draagt de gemeente bij in de kosten van kinderopvang voor in de wet genoemde doelgroepen.

De tussenschoolse opvang is vanaf 2007 een wettelijk verplichte taak voor de schoolbesturen en basisscholen dienen buitenschoolse opvang voor hun leerlingen te organiseren (als ouders daarom verzoeken).

Het peuterspeelzaalwerk vormt één van de schakels in de sluitende aanpak voor jeugdigen. Door de invoering van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en de vroegsignalering heeft het peuterspeelzaalwerk al sinds 2000 een belangrijke rol gekregen bij het voorkomen en bestrijden van (taal)achterstanden bij peuters en in de doorgaande leerlijn naar de basisschool. Door deelname aan de peuterspeelzaal, worden de ontwikkelingskansen van een kind bevorderd. Sinds dit jaar worden ook kinderdagverblijven

betrokken bij de VVE om ook daar de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten (zie verder VVE-beleid hieronder). Met uitzondering van de voorschool van Ravenstein is in Vlissingen Kinder Opvang Walcheren (KOW) de enige aanbieder van peuterspeelzaalwerk.

De harmonisatie van voorschoolse voorzieningen wil Vlissingen samen met de gemeente Middelburg in overleg met KOW voorbereiden. Belangrijk aandachtspunt hierbij is het ongewenste kostenverschil voor ouders tussen kinderdagopvang en peuterspeelzaal als gevolg waarvan de bezetting van peuterspeelzalen afneemt, ook in rest van Nederland.

3.1.2 Onderwijs: Lokaal Educatieve Agenda

In het kader van goed voorbereid zijn op de toekomst, speelt het onderwijs een centrale rol. In februari 2007 is de Onderwijsnota Vlissingen vastgesteld. In deze nota is onder andere de lokale educatieve agenda 2006-2010 (LEA) opgenomen. Hierin zijn een aantal thema's genoemd, waarover de gemeente overleg pleegt met lokale partners op het gebied van onderwijs en jeugd en zij maken daarmee onderdeel uit van het integrale jeugdbeleid. Deze thema's betreffen:

1. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
2. Bestrijden taalachterstanden
3. Brede schoolontwikkeling
4. Het tegengaan van segregatie en het bevorderen van integratie
5. Realiseren van "Zorg in en om de school", waaronder schoolmaatschappelijk werk
6. Schoolbegeleiding
7. Versterken van de aansluiting beroepsonderwijs en arbeidsmarkt
8. Voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VVS) en het versterken van de leerplichtfunctie

9. Zorgnetwerken in en om de VO-scholen, waaronder Rebound

In 2008 is een tussenbalans gemaakt van de stand van zaken rond deze thema's. Verdere inhoudelijke beschrijvingen per thema staan in genoemde Onderwijsnota Vlissingen.⁵ In deze paragraaf kort aandacht voor de thema's VVE, brede school en Zorg in en om school. Aan VVS en leerplicht wordt een aparte paragraaf gewijd.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Het beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie is opgenomen in het Onderwijsachterstandenplan (OAB-plan) dat in november 2007 door het college is vastgesteld. Hierin worden in overleg met schoolbesturen en kinderopvang de volgende doelen geformuleerd:

- het vergroten van het doelgroepbereik in peuterspeelzaal
- het realiseren van een ononderbroken ontwikkeling
- het vergroten van ouderbetrokkenheid
- professionalisering van leidsters in peuterspeelzaal én kinderdagopvang
- kwaliteitsbeleid
- onderzoek naar het inrichten van voorscholen (inmiddels 1 op Ravenstein).

Onderwijsadviesbureau Sardes heeft in het najaar van 2008 een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar de bereikte resultaten op genoemde beleidsdoelen. De resultaten worden met het onderwijs en de kinderopvang besproken en vormen het vertrekpunt voor verdere intensivering van het VVE-beleid.

---

⁵ Aanvullend wordt opgemerkt dat de thema's VVE, bestrijden taalachterstanden, voorkomen van voortijdig schoolverlaten en Rebound nader uitgewerkt zijn in het Onderwijsachterstandenbeleidsplan (OAB-plan).

Brede schoolontwikkeling

Wat is een brede school? Gemeenten, scholen en instellingen bepalen zelf wat zij onder een brede school verstaan. De gemeente Vlissingen hanteert als definitie (raadsbesluit IHP, augustus 2005; Onderwijsnota, 2007) van het begrip brede school: *“Een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor kinderen, jongeren en volwassenen in de wijk. Dit netwerk heeft ten doel de actieve deelname van de doelgroep aan de samenleving te bevorderen, een goede ‘dagindeling’ te bieden, mogelijke achterstanden weg te nemen en hun sociale competentie te vergroten.”*

Het gaat bij brede school ontwikkeling niet in de eerste plaats om gezamenlijke huisvesting. De 3 basisscholen die in de Open Wijkschool Middengebied zullen gaan, vormen al jaren een brede school in de betekenis van netwerk met als doel achterstanden van kinderen weg te nemen en hun sociale competentie te vergroten. Als de brede school ‘De Combinatie’ gereed is zal hun samenwerking uiteraard wel een impuls krijgen door de fysieke nabijheid van partners. Ook in Oost-Souburg werken de basisscholen inhoudelijk nu al vaak samen op verschillende onderwijsthema’s, maar bijvoorbeeld ook ten behoeve van een goed sport- en cultuuraanbod binnen het BOS-project. Mede hierdoor is de Verlengde Schooldag in Oost-Souburg al jaren succesvol. De intentie is die ook voort te zetten na afloop van het BOS-project. In het Middengebied gaat de Verlengde Schooldag in 2009 in.

De gemeente Vlissingen is nadrukkelijk van mening dat samenwerking in brede scholen noodzakelijk is en meerwaarde heeft, en wil deze samenwerking stimuleren. Door gebruik te maken van zogenaamde combinatiefuncties in het kader van de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (hoofdstuk 2.1.7) is het mogelijk vanaf 2009 een brede school coördinator aan te stellen om de samenwerking binnen de brede scholen te bevorderen. Dit onderwerp komt terug bij het thema Talent ontwikkelen in deze nota. Daarnaast wordt bij de ontwikkeling van nieuw

te bouwen brede scholen sterk ingezet op de bredere wijkfunctie door koppeling aan ander voorzieningen. Zo wordt in de brede school De Combinatie in het Middengebied (start bouw voorzien eind 2009) het toekomstige Centrum voor Jeugd en Gezin voor Vlissingen en een mediatheek gehuisvest.

Begin 2009 zal het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vastgesteld worden. In dit IHP zal het brede school beleid voor de gemeente Vlissingen eveneens een plek krijgen.

Het realiseren van “Zorg in en om de school”, waaronder schoolmaatschappelijk werk;

Scholen hebben een eigen interne zorgstructuur van leerkrachten/intern begeleiders en/of zorgcoördinatoren voor leerlingen met problemen. Wanneer de problemen niet oplosbaar zijn binnen de school, is zorg van buiten de school nodig. Op de middelbare scholen zijn hiervoor in Zeeland al langer Sociaal Medische Teams (SMT's) actief. SMT's zijn multidisciplinaire teams samengesteld uit maatschappelijk werk, jeugdarts en intern schoolbegeleiders. Voor basisscholen zetten gemeenten op Walcheren daarnaast sinds 2002 schoolmaatschappelijk werk (SMW) in, aanvankelijk tot 2005 als pilot.

Het SMW wordt in Vlissingen wijkgebonden ingezet. In geval van complexere problematiek kan een casus ook worden besproken in bovenschoolse zorgplatforms in het basisonderwijs.

Op een groot aantal scholen in Nederland functioneren dergelijke teams ook al. Het kabinet wil deze structureel borgen onder de titel Zorg Advies Teams (ZAT's). ZAT's zijn multidisciplinaire teams, waarin instellingen die zorg en ondersteuning bieden aan jeugdigen en hun ouders, aansluiten bij de interne zorgstructuur van het onderwijs. In het kader van de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin (CJG, zie verder thema Gezond Opgroeien) worden gemeenten verplicht een koppeling te leggen tussen de ZAT's in het onderwijs en het CJG. Het casusoverleg binnen het ZAT vindt in eerste aanleg plaats tussen de professionals uit het onderwijs, maatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg, waarbij afhankelijk van de casus ook de jeugdzorg, de leerplicht, politie of geestelijke gezondheidszorg aan kunnen sluiten. Over de vaste partners van een ZAT en de partners op afroep zullen bij de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin nadere afspraken worden gemaakt.

In samenhang met de afspraken in het kader van de Taskforce Jeugd is het de bedoeling om niet alleen de bestaande schoolzorgstructuren om te bouwen naar een dekkend netwerk van ZAT's voor het hele basis- en voortgezet onderwijs, maar deze ook uit te breiden naar het middelbaar beroepsonderwijs (ROC). De Walcherse gemeenten stemmen gezamenlijk hierover af met de onderwijsorganisaties en zorginstellingen binnen de pilot CJG van Middelburg. Dit vormt het vertrekpunt van afspraken over de ZAT's tussen de gemeente Vlissingen en deze partijen.

3.1.3 Voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het versterken van de leerlichtfunctie

Het aantal leerlingen dat relatief verzuimt in Vlissingen is zorgwekkend. In Vlissingen lag het relatief verzuim in 2006 op 5,52% ten opzichte van 1,84% landelijk (Bron: CFI, 2006). Vlissingen is hiermee de vier na hoogst scorende gemeente van Nederland wat betreft relatief verzuim. Het aantal vroegtijdig schoolverlaters (313) is de afgelopen periode afgenomen, maar blijft te hoog. Conform de kabinetsdoelen streeft de gemeente dan ook naar een halvering van het aantal VSV-ers zonder startkwalificatie aan het einde van de beleidsperiode. Het streven is alle jeugdigen met een startkwalificatie van school te laten gaan.

Een centrale rol hierin is weggelegd voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) Vroegtijdig Schoolverlaters. Deze RMC-functie wordt voor heel Walcheren uitgevoerd met de gemeente Middelburg als contactgemeente. Het RMC Walcheren heeft al in 2005 een verbeterplan opgesteld en in 2008 is een nieuw Aanvalsplan Schooluitval voorbereid. Dit betreft een convenant tussen de staatssecretaris van OC&W, de contactgemeente van de RMC-regio Walcheren en scholen voor VO en MBO. In het convenant worden per onderwijsorganisatie kwantitatieve afspraken gemaakt over het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters in de schooljaren 2007-2008 tot en met 2010-2011. Daarnaast zijn 6 specifieke maatregelen afgesproken tussen ROC en scholen om de doelen op het gebied van het terugdringen van VSV-ers te behalen.

De leerplichtambtenaar ziet namens de gemeente toe op het naleven van de Leerplichtwet. Hij of zij is het aanspreekpunt voor het afgeven van ontheffingen, het behandelen van verlofaanvragen en het evt. opstellen van een proces-verbaal wegens ongeoorloofd schoolverzuim. De leerplichtambtenaar onderhoudt eveneens contacten met zorginstellingen zoals bureau jeugdzorg, de politie en leerplichtambtenaren van andere gemeenten.

De leerplichtfunctie wordt regionaal vormgegeven voor heel Walcheren. Met betrekking tot het schooljaar 2007/2008 is 1 ambtenaar voor heel Walcheren actief geweest. Inmiddels heeft uitbreiding plaatsgevonden van de formatie en is deze sinds het schooljaar 2008/2009 vastgesteld op 3 fte.⁶ Het grootste aantal interventies van de leerplicht op Walcheren vindt plaats voor Vlissingen. Hier is specifiek aandacht voor nodig. Het signaal van partijen is dat het lastig blijft het beleid te handhaven en dat te weinig verzuimgevallen tijdig worden aangesproken. Omgekeerd komt de inzet van een hulpaanbod na signalering door de leerplicht ook niet altijd tot stand. Er is ook nog geen vaste koppeling tussen de leerplicht en de bestaande

---

⁶ De formatie blijft nog wel achter bij de norm die wordt gesteld door de landelijke beroepsvereniging van leerplicht en RMC (Ingrado). Deze adviseert per 3.800 leerplichtigen 1 fte leerplichtfunctie aan te stellen (Walcheren kent ca 18.000 leerplichtige leerlingen (inclusief de kwalificatieplichtigen).

zorgstructuren op scholen. Met de ontwikkeling van ZAT's en het CJG moet deze wel gelegd worden. Door de beleidsintensivering op het thema Voorkomen Schooluitval en het aanzienlijk hogere aandeel van Vlissingen in het aantal leerplichtinterventies op Walcheren ligt een verdere versterking en uitbreiding van de leerplichtfunctie voor Vlissingen in de rede.

3.1.4 Jeugdwerkeloosheid en werkleerplicht jongeren

Er komt een werkleerplicht voor jongeren onder de 27 jaar die bij de gemeente aankloppen voor een bijstandsuitkering. Gemeenten doen deze jongeren een werk- of leeraanbod, of een combinatie van beide. Het aanbod wordt afgestemd op de situatie van de jongere. Accepteren ze het werk, dan ontvangen ze salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen de jongeren, waar nodig, een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering; jongeren van 21 of 22 krijgen een lagere uitkering omdat het minimumloon voor deze groep lager is. Als de jongeren het aanbod niet accepteren dan krijgen zij ook geen uitkering van de gemeente. Jongeren zijn niet verplicht zich te melden als ze geen werk of opleiding hebben.⁷

De werkleerplicht is aangekondigd in het Coalitieakkoord. Het kabinet wil zoveel mogelijk jongeren stimuleren hun school af te maken, werken en leren te combineren of een baan te aanvaarden en voorkomen dat ze

---

⁷ De nieuwe regeling geldt niet voor jongeren die niet kunnen werken of leren. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om jongeren met een handicap. Deze groep jongeren komt wel in aanmerking voor financiële ondersteuning, die aansluit bij de huidige bijstandsnorm.

afhankelijk worden van de bijstand. Het is de bedoeling dat gemeenten jongeren die geen startkwalificatie hebben zoveel mogelijk aanmoedigen die eerst te halen. Een startkwalificatie is een diploma op havo, vwo of mbo-2 niveau.

In de geest van deze regeling past de Sociale Dienst Walcheren al geruime tijd de zogenaamde "Work First" aanpak toe. Jaarlijks wordt aan zo'n 100 Walcherse jongeren onder de 27 jaar een traject aangeboden gericht op het behalen van een startkwalificatie. Tevens kent de SDW het Jongerenloket (samenwerking CWI, RMC en SDW) waarmee wordt ingezet op een sluitende aanpak voor jongeren. In de regel bestaat deze aanpak uit een Work First traject of een SDWerkbaan al dan niet gecombineerd met een opleiding.

Daarnaast zijn er binnen de gemeente ook acties in gang gezet op het ontwikkelen van stage- en ervaringsplaatsen in het kader van de WWB binnen de gemeente en het versterken van de samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven (Kenniswerf).

Al deze activiteiten zullen worden doorgezet in de komende beleidsperiode.

3.1.5 Antilliaanse jongeren

Vlissingen is één van de 21 zogenaamde Antillianengemeenten in Nederland en heeft van 2005 tot en met 2008 deelgenomen aan het Bestuurlijk Arrangement Antillianen. Dit arrangement voorziet in een Rijksbijdrage van 50% in projecten die als doel hebben werkloosheid en criminaliteit onder Antilliaanse jongeren te voorkomen. In Vlissingen zijn in dit kader 3 projecten gedraaid met tegenvallende resultaten. Alleen het RMC-project Loopbaanadviesing heeft de afgelopen jaren een extra aantal jongeren van Antilliaanse afkomst in traject kunnen nemen. Naar alle waarschijnlijkheid wordt het arrangement tussen Rijk en Antillianengemeenten onder iets andere condities voortgezet voor de periode

2009 tot 2017. Bedoeling is om het loopbaantraject voor Antilliaanse jongeren te continueren.

3.2 Doelstellingen op dit thema

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de komende jaren de volgende doelstellingen geformuleerd voor het thema "Goed voorbereid zijn op de toekomst".

1. Uitwerking thema's Lokaal Educatieve Agenda en Onderwijsachterstandenbeleid.
2. Inzet schoolmaatschappelijk werk en invulling Zorg Advies Teams (ZAT's) in basis- en voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.
3. Halvering aantal voortijdig schoolverlaters in 2011.
4. Versterking leerplichtfunctie in relatie tot preventie, handhaving en ketensamenwerking
5. Voortzetting extra RMC-begeleidingstrajecten voor Antilliaanse jongeren uit Vlissingen
6. Aanbod van baan- of scholingstraject aan jongeren onder de 27 die zich melden voor een uitkering

Voor meer informatie op onderdelen van het thema "Goed voorbereid op de toekomst" wordt verwezen naar de volgende documenten:

- Onderwijsnota Vlissingen: de educatieve agenda 2006-2011 van Vlissingen. Vastgesteld door de gemeenteraad op 1 februari 2007.
- Meerjaren Onderwijsachterstanden Beleidsplan 2007-2010. Vastgesteld door het college van Vlissingen op 13 november
- Convenant Aanvalsplan Schooluitval

4. Gezond opgroeien

Het thema gezond opgroeien heeft betrekking op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen, op een gezonde leefstijl en continuïteit in de opvoeding en verzorging van kinderen. Opvoedingsondersteuning is dan ook een belangrijk onderdeel van het thema gezond opgroeien. Deze komt ondermeer tot stand via voorlichting, lichte hulpverlening en gezinscoaching bij complexere problemen. Op het thema gezond opgroeien raakt het jeugdbeleid het algemene gezondheidsbeleid en meer in het bijzonder de jeugdgezondheidszorg. Het gemeentelijke jeugdbeleid moet er in voorzien dat problemen zoveel mogelijk worden voorkomen en zo nodig tijdig worden gesignaleerd teneinde instroom in de (jeugd)zorg te voorkomen. De jeugdgezondheidszorg heeft hierin een centrale rol. Daarnaast moet worden vermeld dat de gemeente Vlissingen in het kader van gezondheidsbeleving en ziektepreventie sterk inzet op de positieve functie van sport. Dit komt terug ook terug bij het thema Talenten ontwikkelen en plezier hebben.

De algemene spilfunctie op het terrein van opvoeden en opgroeien zal worden ingenomen door het Centrum voor Jeugd en Gezin waarin alle functies van het preventieve jeugdbeleid terugkomen. De totstandkoming van deze nieuwe voorziening in 2011 is een van de prioriteiten in de beleidsperiode 2009-2012 van deze nota.

Onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen:

- Nota gezondheidsbeleid: alcohol- en middelengebruik, overgewicht, psychosociale problematiek
- Jeugdgezondheidszorg
- Centrum voor Jeugd en Gezin
- Elektronisch Kind Dossier en Verwijs Index Risicjongeren

4.1 Ontwikkelingen

Nota gezondheidsbeleid

Op grond van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) is sinds 2002 elke gemeente verplicht om de vier jaar een nota gezondheidsbeleid uit te brengen. Hierin beschrijven gemeenten het beleid over de gezondheid en gezondheidsbevordering voor alle inwoners van een gemeente. In Zeeland hebben de gemeenten in Walcheren, Zeeuws Vlaanderen en de Oosterschelderegio ervoor gekozen een regionale gezondheidsnota te maken, waaraan, in geval van specifiek gemeentelijk maatwerk, een lokale paragraaf kan worden toegevoegd. De laatste nota voor de regio Walcheren gold voor de periode 2004-2008 en wordt herzien in 2008.

De gemeente Vlissingen heeft voor de totstandkoming van de nieuwe nota gezondheidsbeleid 2009-2012 nauw afgestemd met de gemeenten Middelburg en Veere. Hierbij hebben de drie gemeenten zich rekenschap gegeven van een nauwe aansluiting bij het Wmo-beleid dat is vastgelegd in de lokale Wmo-nota's. Collectieve preventie in het kader van gezondheidsbeleid draagt bij aan het voorkomen van een beroep op zowel gemeentelijke zorgvoorzieningen als tweedelijnszorg.

Bij de totstandkoming van de gezondheidsnota is de GGD Zeeland een belangrijke

adviserende partner, mede vanwege de beschikking over gegevens met betrekking tot de gezondheid van onze inwoners. De GGD doet epidemiologisch bevolkingsonderzoek, periodieke gezondheidsonderzoeken gezondheidsvoorlichting en vaccinaties. Daarnaast is de dienst vaak betrokken bij de uitvoering van projecten in het kader van het gezondheidsbeleid.

Voor de nota gezondheidsbeleid 2009-2012 zijn de volgende bouwstenen gebruikt:

- de gezondheidsthema's uit de landelijke Preventienota "Kiezen voor gezond leven"⁸
- de evaluatie van de regionale gezondheidsnota 2004-2008
- de regionale volksgezondheid toekomst verkenning (RVTV) van de GGD Zeeland

Op grond van deze bouwstenen zal Vlissingen in de periode 2009-2012 vooral inzetten op de volgende speerpunten:

1. Preventie van alcohol en middelen gebruik
2. Overgewicht
3. Psychosociale problematiek
4. Depressie en eenzaamheid

Voor de eerste drie speerpunten is de jeugd de belangrijkste doelgroep. Hieronder een korte toelichting.

Alcohol en middelen gebruik

Onderzoek toont aan dat jongeren in Nederland fors meer alcohol drinken de afgelopen jaren. Nederlandse jongeren behoren tot de stevigste drinkers van Europa. Het drinken van alcohol op jonge leeftijd is schadelijk voor de gezondheid en kan

bijvoorbeeld leiden tot hersenbeschadiging.⁹ Ouders zijn steeds makkelijker geworden over het (toenemende) drankgebruik van hun kinderen. Zij kennen de schadelijke effecten van alcohol meestal ook niet. En zij weten vaak niet goed hoe zij in de opvoeding met het alcoholgebruik van hun kinderen moeten omgaan. Ook in Vlissingen zijn deze verschijnselen niet onbekend. Daarnaast is er zorg met betrekking tot cannabisgebruik, het gebruik van harddrugs en de interactie van middelen met alcoholgebruik.

De afgelopen jaren zijn er daarom een aantal preventie programma's opgestart door Indigo/Emergis die in de komende periode zullen worden doorgezet. Met name betreft dit het project Gezonde School en Genotmiddelen en de inzet van preventiewerk op risicojongeren ondermeer rond coffeeshops. Ten aanzien van het verschijnsel binge-drinken bij bepaalde groepen jongeren wordt overwogen aparte actie in te zetten. Hierbij wordt gedacht in te zetten op enerzijds meer strikte handhaving en anderzijds meer gericht ambulante jongerenwerk. In vervolg op een provinciale conferentie over de gevolgen van alcoholgebruik voor jongeren eind 2008 zullen in 2009 ook de mogelijkheden voor een integrale Zeeuwsbrede aanpak verkend.

---

⁸ De landelijke thema's zijn: roken, schadelijk alcoholgebruik, overgewicht (bewegen en voeding), diabetes en depressie.

---

⁹ Trimbosinstituut, 2006

Overgewicht

Er is een algemene trend gaande dat kinderen steeds zwaarder worden. Om te voorkomen dat het aantal jongeren met overgewicht verder stijgt, worden er binnen de gemeente al verschillende activiteiten georganiseerd, vooral vanuit de preventieve werking van sport en bewegen. In het kader van het sportbeleid heeft Vlissingen vanaf 2002 uitvoering gegeven aan een nota "Sport doen en beleven", waarin sportkennismaking voor de jeugd en bewegingsonderwijs een belangrijke rol spelen. Er worden programma's voor basisscholen ontwikkeld gericht op sport en bewegen. Zo wordt op Ravenstein *sCoolSport* (sport en bewegen in en rond school) uitgevoerd. Dit is erop gericht leerlingen meer te laten bewegen in en rond school. In samenwerking met verschillende partners wordt ook een beweegaanbod buiten de schooluren ontwikkeld. Daarnaast is veel aandacht voor weerbaarheid en motorische vaardigheden. Het sportbuurtwerk van de gemeentelijke organisatie Vlissingen in Beweging heeft een belangrijke rol in het gemeentelijk aanbod op dit terrein. Het onderwerp sport komt terug bij het thema Talenten ontwikkelen.

Ten aanzien van voeding en beweging is daarnaast voorlichting aan jeugdigen én hun ouders belangrijk. Uit cijfers blijkt dat de jeugd in Vlissingen ongunstiger scoort op dit onderwerp dan de meeste andere gemeenten. Het verminderen van het aantal jeugdigen met overgewicht blijft dan ook een belangrijke doelstelling voor de komende jaren. Begin 2009 wordt een onderzoek uitgevoerd door de Inspectie Integraal Toezicht Jeugd¹⁰ om inzicht te krijgen in de aanpak van overgewicht bij kinderen in Vlissingen en de partijen die daarin een rol (kunnen) spelen. Het resultaat van dit onderzoek zal onder andere een verbeterplan opleveren voor een efficiëntere en effectievere aanpak van overgewicht bij de Vlissingse jeugd.

---

¹⁰ De ITJ is een samenwerkingsverband van de 5 rijksinspecties op het terrein van de jeugd.

Psychosociale problematiek en depressie

Enige psychosociale problematiek bij opgroeiende jongeren is van alle tijden. Er zijn echter geen indicaties dat er sprake is van een toename aan stoornissen. Er lijkt wel sprake van een eerdere signalering van stoornissen in het autismespectrum, het bekender worden van voorzieningen bij ouders en professionals en de hogere competentiegerichte eisen in het onderwijs en de bredere maatschappij.¹¹ Psychosociale problematiek kan van grote invloed zijn op de kwaliteit van (de rest van) het leven, wanneer geen hulp wordt gevonden. Daarom zijn tijdige signalering en bereikbaarheid van voorzieningen zo belangrijk. De jeugdgezondheidszorg en het Centrum voor Jeugd en Gezin in relatie naar de tweedelijns jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg spelen een centrale rol. Daarnaast dienen gerichte hulp- en preventieprogramma's voorhanden te zijn. Voor meer toelichting wordt verwezen naar de nota gezondheidsbeleid.

Jeugdgezondheidszorg

Zoals vermeld in hoofdstuk 2 hebben gemeenten de verplichting het *Basistakenpakket jeugdgezondheidszorg (BTP-JGZ)* te laten uitvoeren. Op Walcheren wordt de JGZ voor de leeftijd 0-4 uitgevoerd op de consultatiebureaus van de thuiszorgorganisaties (Zorgstroom in Vlissingen) en voor de leeftijd 4-19 veelal op scholen door de GGD Zeeland. Zodra een kind 4 jaar wordt en naar school gaat, neemt de GGD de begeleiding van het kind over van het consultatiebureau. De GGD Zeeland is een gemeenschappelijke regeling en voert voor de 13 gemeenten in Zeeland wettelijke volksgezondheidstaken uit. De JGZ is daar een van.¹² Rond het BTP-JGZ wordt in

---

¹¹ TNO-onderzoek "Toename gebruik ondersteuning voor jongeren met een gezondheidsbeperking", 2007.

¹² Andere wettelijk taken zijn: monitoring volksgezondheid, gezondheidsbevordering en infectieziektebestrijding.

Zeeland al geruime tijd discussie gevoerd, niet in het minst vanwege het financiële beslag voor gemeenten. Door een veranderde financieringsgrondslag voor de JGZ in 2008 (als onderdeel van de Brede Doeluitkering voor het Centrum voor Jeugd en Gezin, BDU CJG zie verder financiële paragraaf) is deze discussie nog dwingender geworden. Gemeenten willen het BTP-JGZ in de periode 2009-2012 definitief vast stellen.

Bescheiden, doch onmisbaar onderdeel daarvan is de *prenatale voorlichting* waarover de gemeenten met ingang van 2009 ook de regie hebben gekregen. Hiermee is de reikwijdte van de JGZ vergroot van -9 maanden tot 19 jaar. Door prenatale voorlichting worden aanstaande ouders op een laagdrempelige wijze geïnformeerd over de zwangerschap, de bevalling en de periode daarna. Deze taak stelt de JGZ in staat om risico-ouders zo vroeg mogelijk te signaleren en vroegtijdig hulp te kunnen aanbieden. Daarnaast weten ouders na het volgen van prenatale voorlichting eerder de weg naar opvoedingsondersteuning te vinden. De financiële middelen die voorheen via de AWBZ aan de thuiszorgorganisaties werden verstrekt, lopen via de Brede Doel Uitkering onderdeel JGZ.¹³ Vlissingen zal de inzet van de prenatale voorlichting in 2009 nader afstemmen met de uitvoerder die de prenatale voorlichting voor 2009 uitvoerde.

Sinds 2003 zijn gemeenten verantwoordelijk voor uitvoering van een *integrale jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-19 jaar* zonder 'knip' tussen 0-4 en 4-19. In opdracht van de Zeeuwse gemeenten wordt vanaf die tijd door de GGD Zeeland onderzocht hoe de samenwerking tussen de consultatiebureaus van de thuiszorgorganisaties en de GGD kan worden ondergebracht binnen één organisatorisch kader. Dit is per 1 januari 2006 eerst in Zeeuws- Vlaanderen gerealiseerd door de organisatorische integratie van de JGZ 0 –

¹³ Landelijk gaat het bij prenatale voorlichting om een bedrag van 5,8 miljoen, voor heel Zeeland om € 80.000,- voor Vlissingen om € 14.886, -.

4 van de Stichting ZorgSaam met de GGD Zeeland. In Walcheren en de Oosterschelderegio was tot en met 2008 vooralsnog alleen sprake van intensieve samenwerking tussen de GGD en de JGZ 0-4 van respectievelijk Zorgstroom en Allévo. Eind 2008 is besloten dat per 2010 ook in deze regio's een volledige integratie plaats vindt met de GGD Zeeland.

De JGZ heeft een belangrijke rol in het preventieve jeugdbeleid vanwege het hoge bereik. Dit vloeit voort uit de ruim 19 preventieve gezondheidsonderzoeken, waarvan 15 in de periode van 0-4 en 4 in de periode van 0 tot 15 jaar. Voor een sluitend preventief netwerk ontwikkelt de JGZ steeds meer verbindingen met andere partijen die met jeugd hebben te maken, zoals de kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, scholen en zorginstellingen. Tenslotte krijgt de JGZ de elektronische dossiervorming van kinderen en de Verwijs Index Risicjongeren onder haar hoede. Mede in dit licht heeft de JGZ een absolute spilfunctie in het nieuwe Centrum voor Jeugd en Gezin.

Centrum voor Jeugd en Gezin

Op het terrein van jeugd en gezin hebben gemeenten opdracht gekregen een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in te richten. Het CJG heeft een inloofunctie en levert aanbod op het gebied van jeugdgezondheidszorg (JGZ) en opvoed- en opgroei-ondersteuning. Met het oog op een sluitende jeugdketen is verder een koppeling verplicht tussen het CJG,

de zorg- en adviesteams (ZAT's) in het onderwijs en de provinciale bureaus jeugdzorg. Kerntaken van het CJG zijn:

- het bieden van laagdrempelige opvoedingsondersteuning en
- het vormgeven aan de coördinatie van zorg voor risicokinderen.

Hierbij staat het gemeenten vrij om op basis van de specifieke lokale omstandigheden en mogelijkheden het CJG verder in te richten en vorm te geven. Bij de ontwikkeling van het eigen CJG kan Vlissingen putten uit de ervaringen van de 3 pilotprojecten die zijn opgezet in het kader van de Task Force Jeugd Zeeland (zie hoofdstuk 2). Bij de pilot CJG in Middelburg is Vlissingen sinds 2008 ambtelijk betrokken. Dit vooral ten behoeve van beleidsafspraken met de partijen die deelnemen aan het CJG Middelburg, welke ook in Vlissingen activiteiten uitvoeren en zullen deelnemen aan het CJG. Kernpartners zijn de JGZ en het maatschappelijk werk. Voorkomen moet worden dat niet voor elke gemeente opnieuw afspraken over elk onderwerp moeten worden gemaakt.

In 2009 wordt begonnen met de concrete voorbereiding van het opzetten van het CJG in Vlissingen. In 2011 moet het CJG, net als in de rest van Nederland, operationeel zijn. Het CJG Vlissingen zal wat betreft de huisvesting worden gekoppeld aan de nieuw te bouwen brede scholen in het Middengebied (hoofdvesting) en Oost -Souburg (dependance).

Het Centrum voor Jeugd en Gezin zal een centrale plaats gaan innemen bij het organiseren van de opvoedingsondersteuning. In Vlissingen wordt deze functie op dit moment door diverse partijen uitgeoefend via lichte ondersteuning en cursussen zoals door het consultatiebureau van Zorgstroom JGZ 0-4), het opvoedsteunpunt van de GGD, het maatschappelijk werk en het project Home-Start van Humanitas. Op basis van het beschikbare cijfermateriaal zal in deze periode aparte aandacht worden besteed aan kwetsbare groepen, waaronder alleenstaande ouders en in het bijzonder tienermoeders en

allochtone ouders, waaronder ook Antilliaanse ouders. Parallel aan deze inzet komt meer voorlichting op scholen ter voorkoming van tienerzwangerschappen.

Met betrekking tot de functie "coördinatie van zorg" zal samen met betrokken partijen overlegd worden hoe bestaande vormen van zorg aan de jeugd elkaar kunnen versterken om snelle en adequate hulp te garanderen. Van groot belang hierbij is ook het leggen van koppelingen met signalerende functies binnen het onderwijs, de leerplicht, het welzijnswerk, en de politie. Voor grotere problemen is de koppeling noodzakelijke met het Bureau Jeugdzorg, dat verantwoordelijk is voor de indicatiestelling van de specialistische tweedelijns jeugdzorg. In die gevallen gaat de coördinatie van zorg over van het CJG naar Bureau Jeugdzorg.

Op scholen is een belangrijke taak weggelegd voor het schoolmaatschappelijk werk (SMW). Het is een belangrijke vindplaats voor vroegtijdige signalering en hulpverlening. Het SMW maakt ook onderdeel uit van de Sociaal Medisch Teams op het voortgezet onderwijs en de bovenschoolse zorgplatforms in het basisonderwijs. Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven zullen deze teams in de toekomst worden omgevormd naar Zorg Advies Teams (ZAT's). De ZAT's krijgen een vaste koppeling met het Centrum voor jeugd en Gezin.

De JGZ, de vorming van het CJG en een dekkend netwerk van ZAT's wordt financieel mede mogelijk gemaakt door een vierjarige doeluitkering van het Rijk, de Brede Doel Uitkering CJG (BDU CJG). Aanvullend ontvangt Vlissingen van 2008 tot 2012 extra middelen in het accres gemeentefonds (zie verder financiële paragraaf). Voor het invoeringstraject van het CJG in alle Zeeuwse gemeenten stelt de Provincie uit het Beleidskader Sociale Zorg een aanvullend budget van € 50.000 beschikbaar voor procesbegeleiding bij de invoering.

Elektronisch Kinddossier en Verwijs Index Risicjongeren (EKD en VIR)

Vanaf 2009 krijgt elk nieuw geboren kind een elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg (EKD JGZ). Voor de overige kinderen gaan JGZ-artsen en verpleegkundigen het EKD bijhouden op elk contactmoment. Aldus worden geleidelijk aan alle papieren dossiers vervangen.

De Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is tot stand gekomen op aanbeveling van de landelijke Operatie Jong. Uit onderzoek naar een aantal fatale (gezins)tragedies bleek dat vaak meerdere instanties zich gelijktijdig met jongeren bezighouden, maar dat zij deze informatie te weinig delen en onvoldoende samenwerken. De VIR wil dit voorkomen door risicosignalen van hulpverleners over jongeren, uit heel Nederland bij elkaar te brengen.

In de Wet Publieke Gezondheid wordt de gemeente verplicht toe te zien dat de JGZ werkt met digitale dossiers (de naam "digitale dossiers JGZ" vervangt de naam EKD JGZ). Voor de gemeenten in Zeeland heeft de GGD al sinds 2007 een EKD in ontwikkeling. Daarnaast wordt vanaf eind 2008 de VIR ontwikkeld. Belangrijk punt is de aansluiting op landelijke digitale systemen, zodat kinderen in de jeugdketen nationaal gevolgd kunnen worden. Eveneens wordt gewerkt aan aansluiting bij het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD) in de zorg.

De ontwikkeling van het EKD door de GGD Zeeland vanaf 2007 is mogelijk gemaakt door de gemeenten en een eenmalige tegemoetkoming van het Rijk. De VIR wordt verder ontwikkeld in een apart project. Door veranderde eisen van het ministerie en de noodzakelijk koppeling met de landelijke VIR zijn hierin vanaf 2009 aanvullende investeringen nodig zowel eenmalig als structureel. Om hieraan tegemoet te komen

voegt het Rijk van 2008 olopend tot 2011 voor de het EKD en de VIR landelijk 20 miljoen extra toe aan het gemeentefonds. Voor Vlissingen is het bedrag over deze periode € 119.870.

4.2 Doelstellingen op dit thema

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de komende jaren de volgende doelstellingen geformuleerd voor het thema "Gezond opgroeien":

1. Borging van een adequate uitvoering van een integrale JGZ 0-19 in 2010.
2. Het realiseren van een operationeel Centrum voor Jeugd en Gezin in 2011.
3. Afstemming rond opvoedondersteuning, gerichte inzet op kwetsbare groepen, waaronder alleenstaande ouders, jonge (tiener)moeders en allochtone ouders en gerichte voorlichting ter voorkoming van tienerzwangerschappen.
4. Invoering digitale dossiervorming waaronder elektronisch kinddossier en verwijsindex risicjongeren.
5. Terugdringen alcohol- en middelengebruik.
6. Vermindering van het aantal jeugdigen met overgewicht.
7. Voorkoming psychosociale problematiek en andere geestelijke gezondheidszorgproblemen.

Voor meer informatie op onderdelen van het thema "Gezond opgroeien" wordt verwezen naar de volgende documenten:

- Nota gezondheidsbeleid 2009 -2012
- Sportnota 2009-2012

5. Veilig opgroeien

De jeugd moet kunnen opgroeien zonder gevaar en criminaliteit. Bij het thema veilig opgroeien gaat het aan de ene kant om jeugdigen die lijden onder veiligheidsproblemen en aan de andere kant om jeugdigen die deze problemen veroorzaken. De belangrijkste onderwerpen binnen dit thema zijn jeugdcriminaliteit, overlast door jeugdigen, sociale veiligheid (pesten, weerbaarheid, huiselijk geweld). Bescherming van kinderen ligt in het verlengde van veilig opgroeien. Een kind verdient bescherming in situaties die bedreigend of schadelijk zijn voor de ontwikkeling. Wanneer ouders op dit punt in gebreke blijven, moet ingegrepen worden. Meest duidelijk speelt dit bij kindermishandeling. Tenslotte valt ook de maatschappelijke opvang van jeugdigen onder dit thema.

De doelgroep van het Integrale nota jeugdbeleid is 0 tot 23 jaar. Op het thema Veilig opgroeien zijn een aantal subdoelgroepen te onderscheiden, vaak gerangschikt naar leeftijd. De belangrijkste aandacht van de gemeente gaat uit naar 12-minners en weerbaarheid, en overlast, gebruik van alcohol en drugs in het openbare domein door oudere jongeren. De gemeente wil inzetten op kansrijke vernieuwende aanpakken zoals VET en JIT, het jongerenwerk versterken en hardleerse jongeren steviger aanpakken.

Onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen:

- Vroeg Erbij (VET-teams)
- Sociale Veiligheid en de wijk
- Weerbaarheid
- Overlast en harde kern
- Veiligheidshuis
- Maatschappelijke Opvang
- Kindermishandeling

5.1 Ontwikkelingen

Vroeg Erbij Team (VET)

In Vlissingen is de afgelopen jaren het project "Vroeg Erbij" gestart dat zich richt op de preventie van jeugdcriminaliteit door vroeghulp. Dit regionale project (Walcheren) is ontwikkeld in samenwerking met politie, algemeen maatschappelijk Werk, bureau jeugdzorg en de jeugdreclassering. Er is een netwerk opgezet zodat jongeren die uit de pas lopen in een vroegtijdig stadium worden getraceerd en vervolgens door het VET-team worden benaderd voor hulpverlening door VET. Het project VET is vanaf 2007 onder druk gekomen, omdat de Provincie op grond van de Wet op jeugdzorg preventie niet langer een taak voor bureau jeugdzorg vindt. Door de Taskforce Jeugd Zeeland wordt onderzocht hoe de VET-methodiek kan worden geborgd bij de totstandkoming van de Centra voor Jeugd en Gezin. Vlissingen is steeds het VET blijven ondersteunen

Sociale Veiligheid en de wijk

Sociale veiligheid is een belangrijk onderwerp. De gemeente Vlissingen handelt proactief en preventief bij concentratie van veiligheidsproblemen in buurten en wijken. De samenwerking met burgers is hierbij van groot belang. Een voorbeeld hiervan is het Probleem Interventie Team (PIT).

Een PIT bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente, politie, woningcorporatie en de welzijnsorganisatie en het wordt ingezet bij complexere problemen in de woon- en

leefomgeving, zoals overlast. Doelstelling van PIT is het laten afnemen van deze overlast. De bewoners (zowel jongeren als volwassenen) staan centraal. De onderliggende doelstelling is dan ook om bewoners zelf meer verantwoordelijk te maken voor de kwaliteit van de leefbaarheid in hun woonomgeving.

Wanneer de PIT-problematiek vooral wordt veroorzaakt door individuele jongeren komt het Jeugdinterventieteam (JIT) in actie. Net als bij VET is JIT een samenwerking tussen het maatschappelijk werk en de politie, waarbij op de achtergrond de JGZ, bureau jeugdzorg en de Raad voor de kindbescherming zijn betrokken in het samenwerkingsverband. Jongeren die gesignaleerd zijn in het kader van een PIT worden doorgegeven aan het JIT. De JIT-aanpak bestaat uit een gezamenlijk huisbezoek van politie en maatschappelijk werk. Cruciaal is dat dit plaats vindt zo snel mogelijk na het constateren van de overlast. In een groot aantal gevallen blijkt het bezoek voldoende prikkel om de overlast terug te dringen, dan wel de ouders en de jongere te motiveren voor verdere hulpverlening. Met ondersteuning van de Provincie wordt de JIT-aanpak in 2009 nader geanalyseerd door onderzoeksbureau Beke. Bedoeling is de methodiek structureel te borgen in de werkzaamheden van de samenwerkingspartners, alsmede, en vergelijkbaar met VET, een koppeling te leggen met het CJG.

Een alternatieve aanpak om spanningen tussen jongeren en volwassen buurtbewoners op te lossen is jongerenbuurtbemiddeling. Dit is een methode waarbij jonge vrijwilligers, die een speciale training hebben gevolgd, worden ingezet als bemiddelaars tussen beide partijen. Stichting Palladium onderzoekt de mogelijkheid van een project jongerenbemiddeling.

Een aanvullende methodiek om op het niveau van wijken de sociale veiligheid te bevorderen, is het concept Communities that Care (CtC). Dit is een uit Amerika overgewaaid beproefde preventiestrategie om probleemgedrag van jongeren in wijken te voorkomen. In eerste

instantie wordt op basis van scholieren en bronnenonderzoek een lokale probleemanalyse gemaakt. Op grond hiervan worden de belangrijkste onderliggende risico- en beschermende factoren benoemd, waarop het jeugdpreventiebeleid in de betreffende wijk de komende jaren zal worden gericht. Het geheim bestaat er verder uit zoveel mogelijk de jongeren en bewoners bij de preventie te betrekken. Vlissingen wil komende periode het CtC-concept beproeven in een pilotproject, dat mede wordt ondersteund door de Provincie Zeeland in het kader van het sociale stedenbeleid.

Sociale Veiligheid en weerbaarheid

Het gaat bij veiligheid niet alleen om fysieke veiligheid van de jeugd. Ook het veiligheidsgevoel in uiteenlopende situaties is van groot belang. Om de jeugd te leren individueel hun mannetje te kunnen staan en maar ook te leren omgaan met groepsdruk, zijn er de afgelopen jaren verschillende trainingen op het gebied van weerbaarheid geïntroduceerd. Onder de naam Rots en Water zijn deze trainingen de afgelopen jaren in Vlissingen uitgevoerd door Sport Zeeland, mede mogelijk gemaakt door de rijkssubsidie in het kader van BOS-projecten. Naast de fysieke weerbaarheid leren de kinderen waarden, normen en omgangsvormen. Aldus wordt zelfvertrouwen opgebouwd, zowel ten opzichte van leeftijdsgenoten als volwassenen. De trainingen vormen een belangrijke bijdrage aan de weerbaarheid in relatie tot van kindermishandeling, pesten, (seksuele) intimidatie of andere vormen van machtsmisbruik op straat, thuis of elders.

De weerbaarheidstrainingen zijn door scholen en ouders zo gewaardeerd, dat de gemeente Vlissingen nastreeft deze structureel in te bedden in het activiteitenaanbod voor het basisonderwijs. Dit zal nader worden afgestemd in het kader van de BOS-projecten en de Impuls Combinatiefuncties brede scholen, sport en cultuur.

Met betrekking tot weerbaarheid zijn daarnaast twee inhoudelijke thema's op de agenda gezet. De eerste is de digitale wereld van het mobiele netwerk en het Internet, waarvan de impact op ons dagelijks leven in korte tijd zeer groot is geworden. Deze digitale wereld is inmiddels een echte wereld met zijn eigen veiligheidsrisico's. Incidenten op het terrein van pesten, seksualiteit, criminaliteit enz. komen steeds meer voor, zo waarschuwen verscheidene instellingen. Jongeren zijn extra kwetsbaar, brengen veel tijd door achter de PC en toezicht (van ouders) is lastig. Het is ook de vraag of de meeste ouders zich hiervan bewust zijn. Een andere vraag is of "virtuele opvoeding" voldoende wordt meegenomen in het aanbod aan preventie en opvoedingsondersteuning van hulpinstanties. In het kader van deze jeugdnota zal dit thema daarom op de agenda van het overleg met deze partners worden gezet. Op basis daarvan wordt beoordeeld of en in welke mate een aparte aanpak vereist is.

Het tweede inhoudelijk thema is de weerbaarheid ten opzichte van loverboys. Hoewel er bij hulpinstellingen nauwelijks kwantitatieve gegevens voorhanden zijn, wordt om de zoveel tijd door individuele burgers of lokale vrijwilligersinitiatieven gemeld dat dit ook in Zeeland voorkomt. Hierbij lijken vooral ROC-scholen de potentiële vindplaatsen van slachtoffers voor loverboys. In 2003 is ervaring opgedaan met een pilotproject in Terneuzen. Het project heeft een preventieprogramma opgeleverd maar er kon verder geen vervolg over een sluitende aanpak worden

afgesproken. De GGD heeft een speciale preventiemodule over loverboys voor het vmbo ontwikkeld. Eind 2008 heeft de Taskforce Jeugd aan de gezamenlijke zorgaanbieders gevraagd een sluitende ketenaanpak op te stellen, van preventie en signalering tot opvang, begeleiding en behandeling. Tijdens het schrijven van deze nota was deze opdracht nog niet afgerond. Het resultaat zal worden meegenomen in evt. verdere beleidsvorming op dit thema. Gelet op het aanwezig zijn van de nodige risicofactoren in Vlissingen is het in preventieve zin een overweging de module loverboys aan te bieden aan het ROC.

Overlast

Jongerenoverlast is van alle tijden, maar staat meer in de belangstelling. Vaak op grond van grotere media-aandacht naar aanleiding van incidenten. Er komt meer roep om repressieve aanpak. Wanneer ontoelaatbare schade of dreiging naar de omgeving ontstaat, moet dat ook. Er is echter ook overlast waarbij niet zozeer strafbare feiten als wel beeldvorming en gebrek aan goede communicatie tussen volwassenen en jongeren oorzaak zijn van problemen. Hierdoor is niet duidelijk wat jongeren eigenlijk willen of wat ze bezig houdt en, omgekeerd, waar volwassenen nu echt hinder van ondervinden. Samen 'doelloos rondhangen' en 'vervelen' wordt soms te snel vertaald naar dreiging en overlast.

De laatste jaren zijn in sommige buurten meer botsingen geweest tussen groepen jongeren en volwassenen over gedrag in de openbare ruimte en het ontbreken voorzieningen voor deze jongeren. Dit vermindert ook weer de kwaliteit van de voorzieningen die er zijn. Vastgesteld kan worden dat het ontbreekt aan een goede schakelfunctie tussen de betrokken jongeren en de rest van de buurt. Om hieraan bij te dragen is een belangrijke rol voor het jongerenwerk weggelegd. Het jongerenwerk moet met ze in gesprek, ze betrekken bij de leefbaarheid van de wijk of ze begeleiden naar een aanbod of voorziening. Het gaat deels om een omslag van het accommodatiegebonden jongerenwerk naar ambulante straatwerk

op plekken waar het nodig is. Dit kan voorkomen dat zaken escaleren en dat het JIT moet worden ingezet. Om de overlast in buurten meer preventief aan te pakken wil de gemeente daarom in deze beleidperiode een extra impuls vanuit het jongerenwerk, zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit zal nader worden uitgewerkt in samenwerking met welzijnsorganisatie Palladium en Indigo, die beiden jongerenwerk uitvoeren.

Een apart te onderscheiden veiligheidsvraagstuk is het gedrag van groepjes 'scooterjongeren' in het verkeer. Ondermeer het houden van wedstrijdjes heeft, naast aanzienlijke overlast voor andere weggebruikers, zelfs tot verkeersslachtoffers geleid. Dit is de aanleiding om in 2009 voor de scooterproblematiek een aparte aanpak te formuleren. Deze zal gedurende de looptijd van de jeugdnota verder worden uitgewerkt.

Naast preventie blijft repressie nodig voor zaken die niet door de beugel kunnen. Hierbij is extra aandacht geboden voor een kleine groep probleemjongeren, waarvan gedrag nauwelijks te beïnvloeden lijkt. Een deel is al vaker met justitie in aanraking geweest en bekend bij bureau jeugdzorg, de jeugdreclassering of de Raad voor de Kinderbescherming. Deze groep kan in principe scherper worden aangepakt dan wanneer er geen justitieel kader is. Wanneer jongeren alleen overlast geven, maar (nog) niet op strafbare feiten zijn gepakt, is het lastig om op vrijwillige basis medewerking te

krijgen voor bijv. een hulptraject. Extra probleem is het bereiken van de 18-jarige leeftijd. Als jong volwassenen vallen deze jongeren dan buiten het domein van de jeugdzorg. Vanuit het preventief jeugdbeleid hoort juist de groep 18-23 er wel degelijk ook bij. Wars van de verkokering in regelgeving op dit punt wil de gemeente er samen met alle betrokken partijen alles aan doen om de recidiverende overlast van deze groep uit te bannen en de individuele jongeren met meer succes in een gedragsbeïnvloedend hulptraject te krijgen. Om die reden zal de gemeente een speciaal casusoverleg harde kernjongeren faciliteren en minimaal 1 jaar 'alles uit de kast' halen om dit te bereiken.

Over de schreef gaan heeft weer alles te maken weerbaarheid van het individu ten aanzien van zichzelf en zijn omgeving. Als ondersteunende interventie wordt daarom ook een experimentele weerbaarheidstraining voor overlastgevende jongeren opgezet. Doel is betrokken jongeren te leren omgaan met hun impulsen tot overlast en agressie en tegelijkertijd een zinvolle vrijetijdsbesteding te hebben. Dit wordt in 2009 verder verkend.

Veiligheidshuis

Het kabinet streeft naar een landelijk dekkend netwerk van Veiligheidshuizen. In een Veiligheidshuis werken onder regie van de gemeente verschillende partners uit de justitiële en zorgsector aan een op de persoon gerichte aanpak door ketensamenwerking en casusoverleggen. Vaak betreft dit overlastgevende jongeren. Het Veiligheidshuis wordt vooralsnog vooral door grotere gemeenten opgepakt.

Gelet op de overlast- en de harde kernproblematiek in enkele buurten lijkt het Veiligheidshuis ook voor Vlissingen een interessante mogelijkheid om te komen tot een adequate ketenaanpak rond veiligheid. Hierin zou ook een goede taakverdeling met het Centrum voor Jeugd en Gezin kunnen worden gevonden. Die zou erin kunnen liggen dat het CJG als laagdrempelige voorziening veel meer de algemene opvoedingsondersteuning en coördinatie van zorg organiseert, terwijl de

partners in het Veiligheidshuis meer de sluitende aanpak van overlastgevende en criminele jongeren tot kerntaak heeft. Een dergelijk Veiligheidshuis zou ook regionale of provinciebrede strekking kunnen hebben. De gemeente Vlissingen wil hierin komend jaar het initiatief nemen en zal hiertoe overleg initiëren met het Openbaar Ministerie, de politie, de Provincie en andere betrokken partners.

Maatschappelijke opvang

Nederland kent 43 zogenaamde centrumgemeenten, die in een bepaalde regio belast zijn met de uitvoering van de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, de opvang van zwerfjongeren en de ambulante verslavingszorg, daartoe in staat gesteld door een specifieke doeluitkering van het Rijk. Vlissingen is centrumgemeente voor geheel Zeeland. Sinds decennia wordt het beleid van de centrumgemeente bepaald door een gemeenschappelijke regeling, de Regionale Commissie Verslavingszorg Zeeland (RCVZ), die is samengesteld uit de gemeenten Vlissingen, Middelburg, Goes en Terneuzen. Begin 2007 heeft het Rijk alle centrumgemeenten verzocht om het beleid voor de maatschappelijke opvang te herijken door het opstellen van zogenaamde stedelijke kompassen. Dit in navolging van stedelijke kompassen in de 4 grote steden. Hierop heeft de RCVZ in de loop van 2007 en 2008 onder de titel "Zeeuws Kompas" een nieuw plan opgesteld voor de bestrijding van dak- en thuisloosheid in Zeeland en de toekomstige inrichting van de organisatie van maatschappelijke opvang. Het Zeeuws Kompas is er op gericht op termijn de probleemsignalering en opvang zoveel mogelijk preventief in de gemeenten en regio's van herkomst plaats te laten vinden en daarnaast zoveel mogelijk uit te gaan van individuele trajecten. Hierdoor zal de gemeente Vlissingen meer worden ontlast, omdat de (Zeeuwse) opvang vooral in Vlissingen (en in minder mate Terneuzen) is gesitueerd. Dit zorgt al jaren voor een onevenredige (financiële) belasting van de gemeente Vlissingen, die niet volledig kan worden gedekt uit de doeluitkering van het

Rijk. Met het Zeeuws Kompas en de koppeling aan de prestatievelden in de Wmo¹⁴ is ingestemd door de andere Zeeuwse gemeenten die zijn vertegenwoordigd in het College van Zorg en Welzijn. Het plan bevat eveneens een financiële onderbouwing welke medio 2008 is ingediend bij het ministerie van WVC.

In dit Zeeuws Kompas zijn ook een aantal acties voor jongeren opgenomen, waaronder de realisatie van een jongerenfoyer in alle drie Zeeuwse regio's en een laagdrempelige 'bed-bad- en brood'-voorziening voor zwerfjongeren.

Vlissingen heeft al langer een foyer voor jongeren die onvoldoende zelfstandige woonvaardigheden hebben. In principe krijgen deze jongeren een jaar lang ondersteuning vanuit Jeugdzorg (AZZ) en zijn daarna in staat door te stromen naar de reguliere woningmarkt. In de praktijk blijkt de doorstroom echter te gering. Om in de foyer weer ruimte te scheppen voor nieuwe instroom zal in overleg met betrokken partijen worden bezien hoe de problemen in dit kader kunnen worden opgelost.

Vlissingen kent ook een probleem rond de huisvesting van zwerfjongeren. Zij komen terecht in "het Witte Huis", de opvang voor volwassenen, maar kunnen daar niet worden geholpen. Deze jongeren hebben vergeleken met oudere daklozen nog de meeste kans iets van hun leven te maken, maar hebben een adequaat aanbod nodig. Over deze problematiek en genoemde bed-, bad, en broodvoorziening zal ook nader overleg met de Provincie plaatsvinden omdat er rond zwerfjongeren ook een provinciale taak ligt.

---

¹⁴ De laatste 3 prestatievelden Wmo luiden:

- 1 het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang
- 2 het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg
- 3 het bevorderen van verslavingsbeleid

Naast een snelle en doeltreffende aanpak die afgestemd is op jongeren met huisvestingsproblemen en zwerfjongeren is, het nodig om te voorkomen, dat het zover komt. Voordat jongeren feitelijk dak- of thuisloos worden, is er een periode waarin ze steeds meer problemen krijgen. Het begint vaak met een opvoedings- en ontwikkelingsprobleem en problemen met ouders of opvoeders. Vaak is er sprake van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Wanneer bijvoorbeeld ook schulden ontstaan, er sprake is van drugsgebruik en er overtredingen worden gepleegd, glijdt de jongere steeds meer af. Vanuit preventie is het van groot belang dat de (multi-)problemen die er voor zorgen dat een jongere gaat zwerven, tijdig in eigen gemeente worden aangepakt. De gemeente Vlissingen is een warm pleitbezorger van deze boodschap uit het Zeeuws Kompas.

Kindermishandeling

Om kindermishandeling tegen te gaan wil de Minister voor Jeugd en Gezin de zogenaamde RAAK-aanpak landelijk implementeren. RAAK staat voor: Reflectie en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling en is de organisatie die de aanpak heeft ontwikkeld. RAAK gaat om een aanpak over de hele breedte: van algemene preventie en ondersteuning tot ingrijpen als kindermishandeling wordt geconstateerd. In de aanpak werken alle betrokken partijen nauw samen om een effectief aanbod van hulp in te richten. Het gaat dan om instellingen en organisaties als Bureau Jeugdzorg, GGD's, scholen én gemeenten. De RAAK-aanpak is in 4 proefregio's uitgetoetst en bleek doeltreffend. Daarom wil de minister de aanpak in heel Nederland invoeren. Hiertoe stelt hij een uitkering beschikbaar aan de 35 centrumgemeenten die een taak hebben in de aanpak van huiselijk geweld. Gedurende de jaren 2008, 2009 en 2010 ontvangen de centrumgemeenten, waaronder Vlissingen, elk jaarlijks een bedrag van € 83.300,- (voor de hele periode is dit € 250.000). Eind 2010 moet Raak in heel Nederland zijn ingevoerd.

Aansluiting zal worden gezocht bij structuren die zijn ontwikkeld voor het bestrijden van huiselijk geweld zoals het Advies en Steunpunten Huiselijk Geweld (ASHGZ) en het Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK). Daarnaast wordt de aanpak van kindermishandeling verbonden met het CJG voor het realiseren van opvoedondersteuning, het coördineren van de samenwerking tussen lokale voorzieningen voor jeugdigen en een betere aansluiting op de geïndiceerde jeugdzorg. In principe geldt dat bij een goed functionerend CJG de RAAK-aanpak al voor een groot deel wordt gerealiseerd.

Bedoeling is dat elke centrumgemeente voor het invoeren van de RAAK-aanpak een regiocoördinator aanstelt. Deze centrale figuur draagt zorg voor het opstellen (met alle betrokkenen) en bewaken van de uitvoering van een Regioplan sluitende aanpak kindermishandeling, waarin staat beschreven wat door welke partij wordt gedaan om een sluitende aanpak van kindermishandeling te realiseren.

Als centrumgemeente voor Zeeland heeft Vlissingen het initiatief genomen en eind 2008 een projectplan ontwikkeld. Het is Vlissingen ernst om ook voor de eigen gemeente het aantal gevallen van kindermishandeling gaan verminderen, omdat het percentage gemelde kindermishandeling van 0 t/m 17 jarigen in Vlissingen met 1,28% beduidend hoger is dan het landelijke gemiddelde: 0,58% (Bron: AMK, 2006). Vlissingen scoort hiermee als 10^e gemeente in Nederland wat betreft het hoogste aantal gevallen van gemelde kindermishandeling.

5.2 Doelstellingen op dit thema

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de komende jaren de volgende doelstellingen geformuleerd voor het thema “veilig opgroeien”:

1. Borging preventieaanbodmethodiek JIT en VET
2. Opzetten pilot project Communities that Care
3. Bevorderen weerbaarheid bij jeugdigen
4. Terugdringen van overlast door jongeren in buurten en wijken
5. Onderzoek opzet Veiligheidshuis
6. Opvang van zwerfjongeren en jongeren met huisvestingsproblemen
7. Afname aantal gevallen van kindermishandeling

Voor meer informatie op onderdelen van het thema “Veilig opgroeien” wordt verwezen naar de volgende documenten:

- Sportnota
- Zeeuws Kompas
- Startnotitie Raak-aanpak

6. Talenten ontwikkelen en plezier hebben

De beste periode om kennis te maken met spelen, sporten, muziek maken, dansen, lezen enz. is tijdens de jeugd. Dit gebeurt niet alleen thuis, maar ook op school, in de buurt, bij de sport- of muziekvereniging of in jeugd- of jongerencentra. Voor een brede ontwikkeling moeten kinderen wel de mogelijkheid krijgen hiermee kennis te maken. Het thema talenten ontwikkelen en plezier hebben is op te delen in verschillende subthema's zoals sport, cultuur en speelruimte.

Onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen:

- Sport
- Jeugdsportfonds
- Speelvoorzieningen
- Cultuur
- Combinatiefuncties
- Verenigingsleven
- Aanbod vrijetijdsvoorzieningen

6.1 Ontwikkelingen

Sporten en bewegen; georganiseerd of vrij

Sport is binnen het integrale jeugdbeleid in eerste aanleg een middel om (fysieke) vaardigheden te ontwikkelen en te beheersen, daar prestaties mee te bereiken en daar voldoening aan te beleven. Daarnaast levert

actieve sport een belangrijke bijdrage aan ziektepreventie, gezondheidsbeleving en algemeen welbevinden. De spreuk een gezonde geest in een gezond lichaam is in feite tijdloos. Sport bevordert ook de weerbaarheid, draagt bij aan het meegeven van normen en waarden en uiteraard ook de participatie aan de samenleving. Verder is sport er natuurlijk voor het beleven van plezier.

De gemeente Vlissingen kent een breed aanbod aan sportverenigingen. Daarnaast zijn er de bewegingsactiviteiten die niet in verenigingsverband plaatsvinden. Deze zijn op te delen in activiteiten *met* en zonder begeleiding. Van oudsher organiseert welzijnsorganisatie Palladium sport en spel vanuit het jeugd en jongerenwerk. Omdat de gemeente het belang van sport een zeer groot gewicht toekent, heeft zij daarnaast de eigen organisatie Vlissingen in Beweging opgezet – mede geholpen door rijkssubsidies in het kader van de breedtesport en de BOS impuls (buurt, onderwijs, sport). Deze organisatie voert, in samenwerking met scholen, sportverenigingen en wijkbewoners, een scala aan innoverende projecten uit. Ondermeer draagt zij zorg voor het versterken van de sportinfrastructuur, het begeleiden van een sportraad nieuwe stijl, een kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs en het sportbuurtwerk. Overigens is bij alle begeleide activiteiten een goede afstemming tussen Palladium en Vlissingen in Beweging belangrijk aandachtspunt.

Alle initiatieven ten aanzien van sport komen terug in de Sportnota. Tijdens het schrijven van deze Jeugdnota is gelijktijdig een nieuwe Sportnota 2009-2012 ontwikkeld. Voor een meer gedetailleerde toelichting wordt daar op deze plaats naar verwezen.

Spelen en straatsporten *zonder* begeleiding stelt ook eisen aan de omgeving. De inrichting van de openbare ruimte moet daar dus op aangepast zijn en hier raken sport en speelruimtebeleid elkaar. Naast bestaande kleine speelterreintjes met attributen gericht op

de jeugd in de directe buurt, kent Vlissingen per wijk minstens een ruime, veilige grote ruimte. De ruimte heeft een open invulling en kan gebruikt worden als voetbalveld, tennisveld, hangplek, maar kan ook worden gevuld met in te huren spelinstallaties onder begeleiding van sportbuurtwerkers. Meest recente ontwikkeling op dit terrein is de inrichting van een Cruyffcourt. Gedurende de looptijd van de jeugdnota zal eveneens worden ingezet op de ontwikkeling van Krajicek-playgrounds in de nabijheid van de nieuwe brede scholen.

De Cruyffcourt en Krajicek-playgrounds worden financieel ondersteund vanuit twee landelijke fondsen met dezelfde naam. Zij zijn nadrukkelijk bedoeld om kinderen in achterstandssituaties in de openbare ruimte samen te laten sporten. De gemeente Vlissingen heeft deze doelstelling eveneens hoog in het vaandel (vgl. Jeugdsportfonds hieronder). Bij realisatie van deze plekken is de borging van de sociale veiligheid overigens een belangrijke voorwaarde.

Begeleiding bij sport- en spelactiviteiten kan ook door buurtverenigingen en sportclubs maar een gebrek aan (vrijwillig) kader bij verenigingen bemoeilijkt dit. De inzet vanaf 2009 van de landelijke Impuls Combinatiefuncties (zie verder) kan hieraan een positieve bijdrage leveren. Voor meer informatie over het sportbeleid wordt op deze plaats verwezen naar de Sportnota.

Armoedebestrijding - Jeugdsportfonds

De gemeente Vlissingen vindt dat kinderen uit arme gezinnen dezelfde kansen verdienen als kinderen uit rijke gezinnen. Om meer kinderen uit arme gezinnen aan sport deel te laten nemen, kan aanvullend op de Sociaal Culturele Bijdrageregeling voor kinderen (zie verder Steentje bijdragen aan de maatschappij) een Jeugdsportfonds worden opgezet. Het Jeugdsportfonds stelt zich ten doel om kinderen van financieel minder draagkrachtige ouders een kans te bieden te gaan sporten. Ook het kabinet vindt dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen gelijke kansen moeten krijgen en heeft hiertoe

voor 2008 en 2009 € 80 miljoen beschikbaar gesteld in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Met het Jeugdsportfonds kunnen kinderen van 4 tot 18 jaar die omwille van de inkomenspositie van de ouders geen lid kunnen worden van een sportvereniging - aanvullend op de sociaal culturele bijdrageregeling - dezelfde kansen worden geboden.

De totale doelgroep betreft zo'n 685 kinderen. In totaal is een bijdrage van maximaal € 225 per kind per jaar beschikbaar, bestemd voor contributie en sportattributen. Uitvoering geschiedt door Sport Zeeland die de vergoeding rechtstreeks beschikbaar stelt aan de sportclubs. Ook voor de attributen geldt dat de vergoeding in nature wordt verstrekt.

Het landelijke Jeugdsportfonds en het Zeeuwse Fonds verzorgen een stuk cofinanciering. Voor de Zeeuwse bijdrage wordt hiervoor wel lokale inzet gevraagd.

Speelvoorzieningen

In 2006 heeft de gemeenteraad het Speelruimtebeleidsplan 2006-2010 vastgesteld. Wettelijk kader voor dit plan is het beleid van het ministerie van VROM met betrekking tot de buitenspeelruimte. Het ministerie heeft een landelijke norm voor formele buitenspeelruimte vastgesteld. In de ruimtelijke planvorming dient 3% aan gewezen te worden als formele buitenspeelruimte. Vlissingen voldoet ruim aan deze norm. Ook bij het ontwikkelen van nieuwe wijken en het herontwikkelen van oude wijken, wordt steeds rekening gehouden te worden met ruim voldoende plaats voor de speelruimte voor jeugd en jongeren.

De speerpunten van het Speelruimtebeleidsplan worden in deze nota niet overgenomen, maar maken wel onderdeel uit van het integraal jeugdbeleid. Elk jaar worden de voornemens uit het plan uit dat jaar vastgelegd in een operationele planning en gedurende dat jaar uitgevoerd.

Tenslotte dient op deze plaats gemeld dat Vlissingen in de oude stad, op Lammerenburg en in Oost Souburg nog 3 particuliere speeltuinen heeft, die vanuit de gemeente worden ondersteund.

Cultuur

Ook op het terrein van cultuur heeft Vlissingen een breed aanbod. Het culturele aanbod wordt ondermeer gevormd door de bibliotheek Vlissingen, de stichting Kunst en Cultuur¹⁵, de stichting Kunsteducatie, het Muzeeum en de Zeeuwse Muziekschool. Uiteraard hebben deze organisaties de jeugd als een belangrijke, zo niet belangrijkste doelgroep en eveneens worden deze organisaties ondersteund door de gemeente. Tegelijkertijd is er de vraag in hoeverre het aanbod voldoende bereikbaar is voor een brede doorsnede van de Vlissingse jeugd, met name waar het betreft kinderen uit arme gezinnen en kinderen van allochtone afkomst. Daar waar de sport inmiddels steeds meer via het onderwijs wordt gepromoot, is hiervan veel minder sprake bij cultuur. Ook om die reden vormen combinatiefuncties (zie verder) een uitgelezen kans om de kennismaking van jongeren met cultuur te bevorderen. Voor meer informatie over het totale cultuurbeleid wordt op deze plaats verwezen naar de Cultuurnota die in 2009 ontwikkeld wordt.

---

¹⁵ De stichting voor Kunst en Cultuur Vlissingen of "Cultuurwerf" is verantwoordelijk voor poppodium De Piek, exposities en kunstactiviteiten in o.a. de Willem 3 kazerne, podiumkunsten in oa het Arsenaal en Vestzaktheater en grote evenementen zoals het Bevrijdingsfestival en het Onderstroomfestival.

Regeling Combinatiefuncties

Een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur biedt kinderen behalve een plezierig dagprogramma ook meer kansen om verschillende talenten en sociale vaardigheden te ontplooien. Samen met gemeenten, kinderopvang, de cultuursector en onderwijsinstellingen wil het kabinet ruimere mogelijkheden creëren voor samenhangende voorzieningen, bijvoorbeeld via brede scholen. Hierop is de in hoofdstuk 2 genoemde Impuls brede scholen, sport en cultuur gericht. Deze Impuls maakt de inzet van professionals mogelijk die bij één werkgever in dienst zijn, maar voor de verschillende sectoren een combinatiefunctie vervullen. Het doel is om in 2012 in het hele land ten minste 2.500 voltijdbanen te hebben gerealiseerd. De regeling Combinatiefunctie past goed aan op de Breedtesport – en de BOS-Impuls die in 2010 resp. 2011 aflopen.

Door de regeling Combinatiefuncties ontvangt Vlissingen in 2009 een volledig vrij bedrag van € 146.868, -. Vanaf 2010 financiert de gemeente voor 60%. Hierbij kan voor het overgrote deel gebruik worden gemaakt van huidige gemeentelijke dekkingsmiddelen in het kader van Breedtesport en de BOS-impuls. De 40% rijksbijdrage in het gemeentefonds is structureel. Door hiervan gebruik te maken is het de intentie om 7 fte combinatiefuncties te realiseren tot aan 2012. Hierbij moeten nadere afwegingen worden gemaakt over de verdeling van functies tussen school, sport en cultuur/muziek.

Verenigingsleven

Het verenigingsleven is van oudsher een belangrijk instituut, waarin deelname aan de samenleving vorm krijgt. Kinderen kunnen hier persoonlijke talenten en vaardigheden ontplooien en ontwikkelen. Meer dan de helft van de Zeeuwse leerlingen uit klas 3 van het voortgezet onderwijs is lid van een sportclub, 28% is lid van een andere vereniging. De deelname van mbo- en speciaal onderwijs is het laagst (bron: jeugdmonitor 2007).

Naast de door de gemeente gesubsidieerde voorzieningen voor sport, welzijn en cultuur zijn er in Vlissingen een keur aan particuliere organisaties actief voor de jeugd op het gebied van vrije tijd. Er zijn muziek- en sportverenigingen, drie grote speeltuinverenigingen en twee actieve scoutingorganisaties. De gemeente Vlissingen ondersteunt deze organisaties door faciliteiten en subsidies.

Aanbod vrijetijdsvoorzieningen

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat Vlissingen over een aanzienlijk gevarieerd aanbod aan voorzieningen en activiteiten voor de jeugd beschikt. Deze worden bijna alle ondersteund door een subsidie van de gemeente. Tegelijkertijd ontbreekt het aan een overzicht van dit aanbod met betrekking tot doelen, doelgroepen, bereik en effecten van de activiteiten en zicht op de vraag: wat willen jongeren eigenlijk. Dit betreft een actiepoint uit de vorige jeugdnota welke nooit is uitgevoerd. Hiernaar zal de gemeente de komende periode een inventarisatie laten uitvoeren. Afhankelijk hiervan wordt besloten of een aparte beleidsnotitie gewenst is over het gewenste aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen voor de jeugd.

Naast de bovengenoemde voorzieningen beschikt Vlissingen over een zwembad, een sporthal, een gemeentelijk badstrand, een bioscoop en enkele toeristische attracties. Verder heeft Vlissingen een aantal speciale evenementen, die ook aantrekkelijk zijn voor de jeugd. Voorbeelden hiervan zijn:

- Onderstroomfestival Vlissingen
- Bevrijdingsfestival
- Rescue
- Strandcross
- Film by the Sea

6.2 Doelstellingen

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de komende jaren de volgende doelstellingen geformuleerd voor het thema “talenten ontwikkelen en plezier hebben”. Deze doelstellingen worden in de komende periode nader ingevuld, door middel van het opstellen van een jaarplan voor de jaren 2009, 2010, 2011 en 2012.

1. Bevorderen sportdeelname door de jeugd, mede door ontwikkelen van adequate openbare speelruimtes en deelname aan het Jeugdsportfonds voor kinderen uit arme gezinnen.
2. Realiseren van combinatiefuncties die een brug vormen tussen onderwijs, sport en cultuur.
3. Inventariseren van de vraag naar en het aanbod voor de jeugd op het gebied van vrije tijd.

Voor meer informatie over onderdelen van het thema “Talenten ontwikkelen en plezier hebben” wordt verwezen naar de volgende documenten:

- Speelruimtebeleidsplan gemeente Vlissingen
- Sportnota 2009-2012 (verschijnt later in 2009)
- Onderwijsnota gemeente Vlissingen
- Cultuurnota (verschijnt later in 2009)

7. Steentje bijdragen aan de maatschappij

De gemeente Vlissingen staat pal voor voldoende participatiemogelijkheden van al haar burgers, gezond of met beperkingen. Daarnaast hecht de gemeente grote waarde aan de betrokkenheid van inwoners bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Dit zijn centrale Wmo-doelstellingen. Ook binnen het jeugdbeleid wil de gemeente aan beide vormen van participatie vormgeven.

Participatie en maatschappelijke deelname

De participatie van de jeugd aan de samenleving komt natuurlijk mede tot stand via de beleidsthema's die in de hoofdstukken hiervoor al zijn aangekaart. Een belangrijke rol hierin is ook weggelegd voor welzijnsinstelling Palladium. Deze heeft van de gemeente de opdracht om activiteiten te ontplooiën die de maatschappelijke participatie van burgers en de sociale cohesie bevorderen. Hierbij worden activiteiten bij voorkeur georganiseerd in de directe woonomgeving van mensen, kortom in de wijken. Palladium ondersteunt de jeugd met het jongerenwerk. Dit is een agogische werksoort gericht op het terrein van ontmoeting, ontspanning, ontplooiing en opvang.

De activiteiten worden vooral uitgevoerd in drie jongerencentra (Walk-Inn, De Paraplu en Multi-Culti in resp. Middengebied, Paauwenburg en Oost-Souburg) en de verschillende wijkcentra die de stichting beheert. Het gaat hierbij om inloop- en kinderdinstuiven, kinderdisco's, dansen, podiumactiviteiten, cursussen,

meidenactiviteiten, en speel- en sportactiviteiten, vaak in samenwerking met het sportbuurtwerk van de gemeentelijk organisatie Vlissingen in Beweging (zie thema Talent ontwikkelen en plezier maken). Elke zomer vakantie wordt daarnaast een week lang Speelstad georganiseerd waar kinderen naar hartelust kunnen timmeren en spelen. Het jeugd- en jongerenwerk heeft de afgelopen jaren in toenemende mate te maken gekregen met risicjongeren.

Participatie en beleid

Bij jeugdparticipatie aan het beleid komen een groot aantal vragen naar boven. De gemeente wil weten wat er leeft onder de jeugd. Maar in welke gevallen en voor welke onderwerpen wil je dat weten? En aan welke leeftijdsgroepen binnen de jeugd vraag je het. In welke mate laat je die ideeën van invloed zijn op je beleid en welk verwachtingspatroon schep je hierover? Naast het probleem van de verschillende leeftijdsgroepen en hun eigen behoeften, is er het vraagstuk van representativiteit: wie laat je meepraten? Vertegenwoordigt je referentiegroep wel "de" jeugd of is het juist een minderheid. En moet je niet juist naar verschillende groepen luisteren? En op welke wijze geef je de participatie vorm. Wil je dat via een gemeentelijke jongerenraad, een panel van jeugdambassadeurs, een periodieke enquête op thema's onder een zo breed mogelijke groep enz. Tenslotte is er de vraag welke financiële middelen de gemeente wil inzetten om op deze vragen antwoord te krijgen.

7.1 Ontwikkelingen

Participatie en samenleving: maatschappelijke stages

Een belangrijke ontwikkeling met het oog op de (toekomstige) maatschappelijke participatie van jongeren is het landelijke initiatief om maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs te introduceren en hen op die manier kennis te laten maken met het vrijwilligerswerk (hoofdstuk 2.1.8).

Vanaf 2012 zijn de maatschappelijke stages verplicht voor elke leerling en tot die tijd wordt landelijk een aantal pilots gestimuleerd. Een van deze pilots is gegund aan het project Move Your Credits dat wordt gecoördineerd vanuit een Walchers Stagebureau. In dit project kunnen jongeren door het vervullen van stages “credits” verdienen, waarmee ze allerlei attenties, kortingskaarten e.d. kopen op een aparte webshop. Er is draagvlak voor dit project van alle scholen op Walcheren. Samen met de andere gemeenten neemt Vlissingen deel aan Move Your Credits en zet hiervoor een deel van de middelen in die bestemd zijn voor de makelaarsfunctie voor vrijwilligerswerk en maatschappelijke stages. Gedurende de looptijd van de jeugdnota worden de maatschappelijk stages verder uitgewerkt.

Participatie en samenleving: wijkgebonden initiatieven

Een heel ander voorbeeld van maatschappelijke participatie zijn wijkgebonden jeugdteams. Vanuit de BOS-impuls heeft Vlissingen twee jeugdwijkteams opgezet in het Middengebied., een voor jongeren onder de 12 en een voor 12+. Bedoeling is dat de jongeren zelf activiteiten organiseren voor leeftijdsgenoten en andere buurtbewoners. De functie en resultaten van deze teams zullen eerst in 2009 geëvalueerd omdat dan dit BOS-project afloopt. In Oost-Souburg gaat juist een jeugdwijkteam van start in 2009. Dit BOS-project loopt tot 2011 en is alleen gericht op jongeren onder de 12. De evaluatie van deze projecten moeten antwoord geven op de vraag of deze vorm van jeugdparticipatie het verdient om structureel te behouden en in andere buurten uit te rollen.

Participatie en samenleving: arme gezinnen

Vanuit SZW zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding. Het gaat in totaal om € 162.000 voor de jaren 2008 en 2009. Doel van deze extra middelen is dat kinderen uit arme gezinnen dezelfde kansen hebben om hun kwaliteiten te ontwikkelen als

kinderen uit rijke gezinnen. Deze doelstelling wordt in Vlissingen al langer onderschreven en vindt zijn weerslag in de Sociaal Culturele Bijdrageregeling voor kinderen, waarvan de ouders een laag inkomen hebben (tot 110% van het sociaal minimum). De hoogte van de vergoeding bedraagt € 140,00 voor kinderen in de leeftijd tot het voortgezet onderwijs. Vanaf voortgezet onderwijs tot 18 jaar is een vergoeding van € 200,00 per kind beschikbaar. Aldus wordt voor deze kinderen deelname aan de samenleving gestimuleerd en ook het onderwijs toegankelijk gehouden.

Voorbeelden van kosten die onder de regeling vallen zijn: abonnementen, contributiegelden, toegangsbewijzen, internetkosten, bioscoopkaartjes, sportkleding en/of – uitrusting, boeken, treinkaartjes. Onder schoolkosten wordt verstaan: leermiddelen, schoolboeken, (vrijwillige) ouderbijdragen, excursiekosten, huur kluisje, reiskosten, schoolkleding.

De doelgroep huishoudens met een laag inkomen is in de gemeente Vlissingen 11,1% van de bevolking (bron Sociale Atlas Zeeland 2006). Teneinde het gebruik door deze doelgroep te bevorderen, zal het bereik van de regeling worden nagegaan.

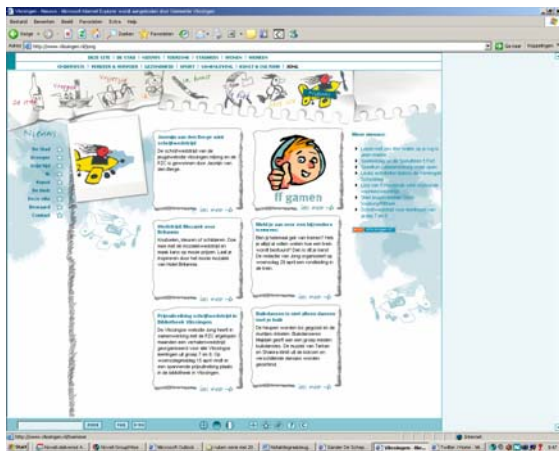
Participatie en beleid

Het idee van een eigen jongerenraad is bij college en raad al eerder aan de orde geweest, maar vindt geen weerklank. De belangrijkste argumenten tegen een dergelijke raad zijn de mate van representativiteit van de deelnemers voor de totale jeugd, het vraagstuk van continuïteit (jongeren haken snel weer af) en de status die je aan een dergelijk raad moet geven. Om te weten welke meningen en ideeën er onder de jeugd leven gaat de voorkeur uit naar methodes die gemakkelijk, laagdrempelig en aansprekend zijn. Dit is ook een uitkomst van de inspraakbijeenkomst voor deze nota met instellingen op het gebied van het jeugdbeleid. In de periode tot 2012 zal verdere invulling worden gegeven aan een “gereedschapskist” met verschillende

instrumenten ten behoeve van de jeugdparticipatie. Om dit te faciliteren komt een budget beschikbaar om gerichte events en enquêtes te organiseren.

Sinds september 2004 is de website JONG www.vlissingen.nl/jong in de lucht. Deze heeft als doel de participatie van de jeugd van 7 tot 14 jaar in de Vlissingse samenleving te bevorderen. De site is een informatiebron voor jongeren en maakt ze alert op sociaal maatschappelijke onderwerpen en recreatieve activiteiten en wordt beheerd door de Bibliotheek Vlissingen. Er is een netwerk opgebouwd met diverse instanties, waaronder de scholen. Via de site worden bezoeken en rondleidingen bij instanties georganiseerd. Het is mogelijk om via de site in kort tijdsbestek enquêtes onder bezoekers en op scholen te houden. De website Jong is daarom een bruikbaar instrument in het kader van de jeugdparticipatie.

Naar een digitale poort

Een tweede ontwikkeling is dat met de komst van het Centrum voor Jeugd en Gezin de vraag ontstaat hoe je dit CJG laagdrempelig kunt maken voor de jeugd. Niet zozeer een fysiek loket, maar juist een aantrekkelijke website zal de jeugd aanspreken. In verschillende gemeenten in Nederland worden dan ook al websites gemaakt waarin de doelen jeugdloket en participatie worden gecombineerd. Een optie in dit verband is om de website Jong in de periode tot 2011 om te

bouwen naar een site waarop de Vlissingse jeugd over de volle breedte terecht kan met zijn informatiebehoefte, en waarop tevens de gemeente interactief meningen en ideeën kan polsen. Om dit idee verder vorm te geven zal echter eerst een nadere verkenning moeten plaats vinden.

7.2 Doelstellingen

Naar aanleiding van bovenstaande ontwikkelingen zijn voor de komende jaren de volgende doelstellingen geformuleerd voor het thema “Steentje bijdragen aan de maatschappij”.

1. Bevorderen van maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs
2. Bevorderen van wijkgebonden jeugdparticipatie naar aanleiding van ervaringen jeugdwijkteams in Middengebied eind en Oost Souburg
3. Bevorderen maatschappelijke participatie van kinderen uit de doelgroep lage inkomens door gebruik van de Sociaal Culturele Bijdrage Regeling
4. Ontwikkelen gereedschapskist van instrumenten om de jeugd te informeren en te betrekken bij de gemeentelijke beleidsvorming.

Voor meer informatie op onderdelen van het thema “Steentje bijdragen aan de maatschappij” wordt verwezen naar de volgende documenten:
- Sportnota

8. Financiële paragraaf

Deze jeugdnota is een vervolg op de jeugdnota 2004 en niet alles is nieuw. De meerjarenbegroting van de jeugdnota (bijlage 3) bevat dan ook veel doorlopende structurele uitgaven, die “automatisch” doorgaan. Kinderopvang, peuterspeelzalen, leerplicht, jeugdgezondheidszorg, bestaand schoolmaatschappelijk werk en jeugd en jongerenwerk, de speeltuinen, de scouting enz. zijn daar voorbeelden van. Dit neemt niet weg

dat gedurende de looptijd van de jeugdnota deze vaste doorlopers steeds kritisch bekeken zullen blijven worden. Naast de doorlopende uitgaven zet de gemeente ten behoeve van de nieuwe beleidsaccenten een tot in 2012 oplopend bedrag van € 516.450 structureel extra in. Deze nieuwe uitgaven zijn als volgt:

UITGAVEN NIEUW BELEID	2009	2010	2011
Impuls leerplicht	12.500	12.500	
Jeugdgezondheidszorg		50.000	
JGZ verwijzindex	18.000	-10.000	
Invoering Centrum Jeugd en Gezin			200.000
Incidentele kosten CJG		50.000	-50.000
Zorg Advies Teams		30.000	
Schoolmaatschappelijk werk		30.000	
Aanpassing Homestart	11.250		
Opvoedondersteuning kwetsbare gezinnen en jonge moeders	30.000		
Project excessief alcoholgebruik	5.000		
Verbeterplan overgewicht	5.000		
VET	44.000		
JIT	43.200		
Weerbaarheid Rots en Water		10.000	15.000
Participatie en website jongeren	10.000		
Totaal	178.950	172.500	165.000

In bovenstaande tabel zijn niet de uitgaven voor de combinatiefuncties en de maatschappelijke stages begrepen. Deze worden geheel of grotendeels gedekt door middelen van het Rijk. Daarnaast ontbreken begrote bedragen voor het Jeugdsportfonds en de Sociaal Culturele Bijdrageregeling voor kinderen.

Inzet middelen Jeugd en Gezin

De meeste nieuwe uitgaven zijn verbonden met het kabinetsbeleid ter versterking van het preventief jeugdbeleid en opvoedingsondersteuning. De komst van het Centrum voor Jeugd en Gezin is een exponent hiervan. Om deze ontwikkeling te ondersteunen heeft het kabinet alle gemeenten in Nederland een financiële impuls verstrekt gedurende de periode 2008 tot en met 2011,

oplopend naar structureel 200 miljoen landelijk. Hiervan komt € 100 miljoen via de Brede Doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin ten behoeve van de jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning en afstemming jeugd en gezin, alsmede ten behoeve van het realiseren van ten minste een Centrum voor Jeugd en Gezin uiterlijk in 2011. De andere 100 miljoen komt beschikbaar via het accres (groei) van het gemeentefonds gekoppeld aan de groei van de rijksuitgaven. Weliswaar is dit accres niet geormerkt, maar in het Bestuursakkoord tussen Rijk en de VNG is afgesproken dat deze middelen een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de lokale jeugdketen, waarin het Centrum voor Jeugd en Gezin een sleutelrol vervult. Bijgaande tabel geeft de uitkeringen van het Rijk voor Jeugd en Gezin weer voor Vlissingen.

Uitkeringen Rijk Jeugd en Gezin	BDU onderdeel jgz	BDU onderdeel wmo	Compensatie OVA	Toevoeging accres
2008	441.521	127.109	18.515	70.000
2009	486.674	230.902	23.364	140.000
2010	486.674	301.192	25.653	210.000
2011	486.674	381.326	28.262	280.000
Totaal	1.901.543	1.040.529	95.794	700.000

Dekking

Tegen bovenstaande achtergrond is de BDU de belangrijkste bron voor de nieuwe structurele uitgaven voor de jaren 2009, 2010 en 2011. Voordeel van de BDU is dat de gemeente de middelen voor 4 jaar naar eigen inzicht kan inzetten en niet aan jaargrenzen is gebonden. Het zijn daarnaast structurele middelen die, na landelijke evaluatie, met ingang van 2012 structureel aan het gemeentefonds worden toegevoegd.

Het daadwerkelijke Centrum voor jeugd en Gezin wordt een samenwerkingsverband van

partijen en het grootste deel van de werkzaamheden zal kunnen worden bekostigd uit bestaande middelen van deze partijen. Er zal geen nieuwe organisatie met een compleet nieuw aanbod worden ingericht. Wel zullen voor de nieuwe samenwerkingsvorm enkele nieuwe (extra) functies kunnen ontstaan. Vanuit dit perspectief is geraamd dat met de exploitatie van een operationeel Centrum Jeugd en Gezin per 2011 een structureel bedrag van € 200.000 is gemoeid. Daarnaast wordt voor een bedrag van € 50.000 incidentele kosten voorzien. Doel is het fysieke Centrum in 2011 te openen.

Dit betekent dat de rest van de BDU, onderdeel Wmo, kan worden ingezet voor nauw verbonden beleidsdoelen zoals de JGZ, het elektronisch kinddossier, Verwijsindex, de Zorg Advies Teams (ZAT's), het schoolmaatschappelijke werk (SMW), Homestart, opvoedingsondersteuning Jonge moeders en kwetsbare gezinnen, weerbaarheid, leerplicht, projecten rond alcoholmisbruik en overgewicht, VET, JIT, participatie en website jongeren.

Aanvankelijk was het de bedoeling hogere bedragen uit te trekken voor de jeugdnota. Deze zouden worden bekostigd uit bovengenoemd accres gemeentefonds, waarvan het kabinet gemeenten heeft opgeroepen gebruik te maken. De kredietcrisis, de sterk verslechterende economische vooruitzichten en de mededeling van het Rijk eind 2008 dat er in 2009 een daling van 2% in het accres zou gaan optreden, heeft geleid tot een heroverweging op dit punt. Omdat het accres meebeweegt met de ontwikkeling van de rijksbegroting waren de vooruitzichten voor 2010 en verder ongewis. Met deze voorkennis is vooralsnog afgezien om extra middelen uit het gemeentefonds in te zetten, maar tot 2012 het nieuwe beleid volledig uit de BDU te financieren.

9. Samenvatting

Om in te kunnen spelen op de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, moet het beleid worden geactualiseerd. Deze nota is te beschouwen als een vervolg op de vorige nota jeugdbeleid uit 2004. De nieuwe nota is kaderstellend voor de periode 2009-2012.

In deze nota is betoogd dat de gemeente wil borgen dat de jeugd in Vlissingen gezond en veilig kan opgroeien, zijn steentje bijdraagt, zijn talenten kan ontwikkelen en daarmee goed voorbereid is op de toekomst. Dit geldt voor ieder kind, ongeacht (culturele) achtergrond, fysieke gesteldheid of inkomenspositie van het gezin. De gemeente wil meer opereren vanuit kennis van wat leeft bij jongeren en hun ouders. Daarnaast wordt de focus nog meer gericht op preventief werken.

Aan de hand van de vijf genoemde thema's worden in deze nota de gemeentelijke ambities op hoofdlijnen beschreven. Per thema zijn doelstellingen geformuleerd die de gemeente Vlissingen in de komende jaren wil realiseren. De in totaal 27 doelstellingen (bijlage 1) sluiten aan bij de voornemens die zijn opgenomen in andere Vlissingse beleidsnota's. Om de voortgang gedurende de periode 2009-2012 te bewaken zal elk jaar een jaarplan worden opgesteld.

In het jaarplan 2009 (bijlage 2) worden de voorgenomen acties of resultaten per doelstelling weergegeven met zo mogelijk een doorkijk naar 2010. Deze worden nog verder uitgewerkt, het gaat hier om een eerste uitwerking van de gestelde kaders. Daar komt bij dat niet alle doelstellingen eenvoudig SMART (Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Realistisch, Tijdgebonden) zijn te formuleren. Sommige zijn relatief eenduidig, andere zijn meervoudig en complex. Sommige zijn niet alleen doel, maar eerder een middel of instrument om achterliggende doelen te bereiken, bijvoorbeeld de oprichting van een Centrum voor Jeugd en Gezin.

Een tweede kanttekening is dat bij de realisering van de doelstellingen een groot

aantal samenwerkingspartners is betrokken, intern, maar nog veel meer extern. Een goede regisseur doet recht aan de inbreng van zijn (hoofdrol)spelers en dit vergt tijd. Dit heeft tot gevolg dat in het eerste jaarplan niet elke doelstelling tot activiteitsniveau kan worden geoperationaliseerd. De doelstellingen kaderen echter wel de route in naar 2012 en dan zal op een aantal indicatoren gemeten worden in hoeverre de inspanningen tot 2012 tot verbetering hebben geleid. Deze indicatoren staan vermeld in de laatste kolom van het Jaarplan 2009. In de loop van 2009 zullen, waar mogelijk, met betrekking tot deze indicatoren nulmetingen worden gedaan.

De bekostiging van de jeugdnota tenslotte geeft uitdrukking aan het feit dat wordt ingezet op het bijna volledig in stand houden van bestaande beleid sinds 2004 en daarnaast extra wordt ingezet op nieuw beleid dat tegemoet komt aan de nieuwe ontwikkelingen sinds 2004. Deze extra inzet is vooral gericht op intensivering van het preventieve jeugdbeleid en betreft een olopend structureel bedrag van € 516.450 in 2012.

BIJLAGEN

Deze jeugdnota kent een aantal bijlagen

Bijlage 1 Samenvatting doelstellingen

Bijlage 2 Jaarplan 2009

Bijlage 3 Meerjarenbegroting

Bijlage 4 Indicatoren Vlissingse jeugd in Databank Kinderen Tel 2008

Bijlage 5 De Vlissingse jeugd in cijfers

Bijlage 1

Samenvatting doelstellingen 2009-2012

Goed voorbereid zijn op de toekomst	Gezond opgroeien	Veilig opgroeien	Talenten ontwikkelen en plezier hebben	Steentje bijdragen aan de maatschappij
<p>1. Uitwerking thema's Lokaal Educatieve Agenda en Onderwijsachterstand en-beleid.</p> <p>2. Inzet schoolmaatschappelijk werk en invulling Zorg Advies Teams (ZAT's) voor alle onderwijstypen.</p> <p>3. Halvering aantal voortijdig schoolverlaters.</p> <p>4. Intensivering leerplichtfunctie.</p> <p>5. Extra begeleidingstrajecten RMC voor Antilliaanse jongeren.</p> <p>6. Aanbod van baan- of scholingstraject aan jongeren onder de 27 die zich melden voor een uitkering.</p>	<p>7. Adequate uitvoering integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar.</p> <p>8. Het realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin.</p> <p>9. Afstemming en gerichte inzet opvoedingsondersteuning.</p> <p>10. Invoering digitale dossiervorming: elektronisch kinddossier (EKD) en Verwijs Index Risico Jongeren (VIR).</p> <p>11. Voorkomen en terugdringen alcohol- en middelengebruik.</p> <p>12. Afname aantal jongeren met overgewicht.</p> <p>13. Voorkoming psychosociale problematiek en andere geestelijke gezondheidsproblemen.</p>	<p>14. Borging preventiemethodiek JIT en VET.</p> <p>15. Pilotproject Communities that Care.</p> <p>16. Bevorderen weerbaarheid jongeren.</p> <p>17. Terugdringen overlast jongeren.</p> <p>18. Onderzoek opzet Veiligheidshuis.</p> <p>19. Opvang van zwerfjongeren en jongeren met huisvestingsproblemen.</p> <p>20. Afname aantal gevallen van kindermishandeling.</p>	<p>21. Bevorderen sportdeelname van de jeugd.</p> <p>22. Realiseren combinatiefuncties onderwijs, sport en cultuur.</p> <p>23. Inventariseren van de vraag naar en het aanbod aan voorzieningen voor de jeugd.</p>	<p>24. Bevorderen maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs.</p> <p>25. Bevorderen wijkgebonden participatie van jongeren.</p> <p>26. Bevorderen maatschappelijke deelname van kinderen uit arme gezinnen.</p> <p>27. Opzet gereedschapskist jeugdparticipatie.</p>

Bijlage 2   Jaarplan 2009

Goed voorbereid zijn op de toekomst

Doelstelling 1 Uitwerking thema's Lokaal Educatieve Agenda 2006-2010 en Onderwijsachterstandenbeleidsplan 2007

Toelichting	Jaarplan 2009	2010	Indicatoren
Doelen beschreven in nota's Onderwijs en Onderwijsachterstandenbeleid. Bijzondere aandacht voor: - uitbreiding VVE-beleid - harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk - brede school ontwikkeling - Verlengde Schooldag	- intensivering VVE-beleid n.a.v. evaluatieonderzoek Sardes - volgens planning nota's Onderwijs en Onderwijsachterstandenbeleid	- idem planning genoemde nota's - evaluatie LEA	In onderwijsnota

Doelstelling 2 Inzet schoolmaatschappelijk werk en invulling Zorg Advies Teams voor alle onderwijstypen

Toelichting	Jaarplan 2009	2010	Indicatoren
Uitwerking vindt plaats in nauwe samenwerking met de Walcherse gemeenten, het onderwijsveld en jeugdinstanties. Bijzondere aandacht voor relatie ZAT met Centrum voor Jeugd en Gezin en Bureau Jeugdzorg.	- 2 ^e kwartaal gezamenlijke startnotitie gemeenten Walcheren - nadere afspraken implementatie in overleg en samenhang met Task Force Jeugd	- uitwerking afspraken 2009	- dekkend aantal ZAT's voor elk schooltype in Vlissingen (Walcheren), t.w. primair onderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs, eveneens naar denominatie.

Doelstelling 3 Halvering aantal voortijdig schoolverlaters

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Deze doelstelling wordt bereikt binnen de kaders van het Convenant Aanvalsplan Schooluitval	- ingevulde jaardoelstellingen per school in het Convenant	- ingevulde jaardoelstellingen per school in het Convenant	- aantal schoolverlaters

Doelstelling 4 Intensivering leerplichtfunctie

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
De versterking van de leerplichtfunctie voor Vlissingen moet worden afgestemd in regionaal verband.	- uitwerking 1 ^e en 2 ^e kwartaal - invulling nieuwe schooljaar	Pm	- daling score relatief verzuim van Vlissingen ten opzichte van 2006.

Doelstelling 5 Extra begeleidingstrajecten RMC voor Antilliaanse jongeren

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Meerjarige inzet mede afhankelijk van evaluatie Bestuurlijk Arrangement Antilliaanse jongeren 2005-2008. 2009 is overgangsjaar.	- mei 2009 evaluatie Bestuurlijk Arrangement Antillianen 2005-2008 - voortzetting minimaal 5 extra jongeren per jaar	Pm	- minimaal 5 extra jongeren per jaar

Doelstelling 6 Aanbod baan- of scholingstraject aan jongeren onder de 27 die een uitkering aanvragen

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Uitwerken nieuwe werkleerplicht.	- uitvoering	- uitvoering	- aantal uitkeringen aan jongeren

Gezond opgroeien

Doelstelling 7: Adequate uitvoering integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 vanaf 2010

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
In samenwerking met Zeeuwse gemeenten wordt de 0-4 jarigen zorg van Zorgstroom organisatorisch geïntegreerd met de 4-19 jarigen zorg van de GGD.	uitvoering opdracht door directies onder verantwoordelijkheid van het DB van de GGD Zeeland.	uitvoering integrale JGZ 0-19 door GGD Zeeland	afgeronde integratie JGZ 0-19
Na jarenlange discussie wordt het Basistakenpakket JGZ definitief vastgesteld. Hierin wordt het gemeentelijke maatwerk en de taak prenatale voorlichting meegenomen.	gezamenlijke vaststelling door gemeenten. 2 ^e halfjaar definitief voorstel aan gemeenteraden.	uitvoering vastgesteld Basistakenpakket.	vastgesteld BTP

Doelstelling 8 Het realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Het basismodel voor de Centra voor Jeugd en Gezin dat is ontwikkeld binnen de Task Force Zeeland wordt vertaald naar de Vlissingse context.	- 2 ^e kwartaal startnotitie CJG in Vlissingen, waarin aandacht voor gezamenlijke visievorming en de projectorganisatie - voorbereiding nieuwbouw brede scholen met een CJG in Middengebied en Oost-Souburg	- lopend project invoering CJG - lopende voorbereiding nieuwbouw brede scholen, waarin het CJG wordt gehuisvest	- 1 operationeel Centrum voor Jeugd en Gezin

Doelstelling 9 Afstemming en inzet rond opvoedingsondersteuning, gerichte inzet op kwetsbare gezinnen, waaronder alleenstaande ouders en in het bijzonder jonge (tiener)moeders en allochtone ouders, voorlichting voorkoming tienerzwangerschappen.

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Afstemmen opvoedingsondersteuning door diverse partijen.	- permanent aandachtspunt mede in kader van vorming CJG	- permanent aandachtspunt mede in kader van vorming CJG	- in uitvoering
Naast het algemene aanbod wil Vlissingen gerichte aandacht voor kwetsbare gezinnen.	- doorstart project Jonge Moeders 1 ^e kwartaal - notitie opvoedingsondersteuning aan kwetsbare gezinnen 3 ^e kwartaal	lopend(e) project(en) opvoedingsondersteuning aan risicogroepen, waaronder jonge moeders	- bereik Jonge Moeders - bereik kwetsbare gezinnen
Gerichte voorlichting op scholen ter voorkomen van tienerzwangerschappen	- nadere afspraken met aanbieders, start 2 ^e helft 2009	uitvoering	- daling relatief hoge score Vlissingen op tienermoeders

Doelstelling 10 Invoering digitale dossiervorming: elektronisch kinddossier en verwijzindex risicjongeren

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Implementatie EKD en de VIR door GGD Zeeland onder regie gemeenten	- EKD verder in uitvoering in jgz - VIR vanaf 2 ^e kwartaal getest in 3 pilotprojecten CJG	- verdere implementatie	- een werkend EKD - een werkend VIR

Doelstelling 11 Terugdringen alcohol- en middelengebruik

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Het 4-jarig project Gezonde School en Genotmiddelen wordt ingezet op alle schooltypen in Vlissingen	- in uitvoering door Indigo en GGD	- in uitvoering	- uitvoering conform opzet
Gericht preventiewerk op risicjongeren	- reeds in uitvoering door Indigo - versterken met uitbreiding jongerenwerk in kader van thema Veilig Opgroeien	- in uitvoering	- uitvoering conform afspraken
Na provinciale conferentie wordt een integrale Zeeuwse campagne voorbereid op (excessief) alcoholgebruik jongeren	- 3 ^e kwartaal notitie stad van zaken	Pm	- daling gebruik in 2012 - minder alcohol incidenten

Doelstelling 12 Afname aantal jeugdigen met overgewicht

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Uitvoeren verbeterplan op basis van onderzoek Inspectie Integraal Toezicht Jeugd	- verbeterplan ITJ 2 ^e kwartaal - vertaling verbeterplan 3 ^e kwartaal	- uitvoering verbeterplan	- daling relatief hoge score Vlissingse jeugd in 2012

Doelstelling 13 Voorkoming psychosociale problematiek en andere geestelijke gezondheidszorgproblemen

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Aanvullend op preventieaanbod van jgz en amw worden jaarlijks met Indigo afspraken gemaakt over collectieve preventie ggz aan risicogroepen.	- lopend subsidie aan Indigo - 4 ^e kwartaal offerte 2010	- uitvoering	- verslaglegging cp ggz

Veilig opgroeien

Doelstelling 14 Borging preventiemethodiek JIT en VET

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Naar aanleiding van VET-advies aan de Task Force en onderzoek Beke naar JIT worden deze methodieken structureel ingebed bij partners in de keten	<ul style="list-style-type: none"> - 2^e kwartaal advies aan Task Force over VET - 3^e kwartaal advies Bureau Beke over JIT - 4^e kwartaal eindadvies SBP 	- in uitvoering	- structurele borging en koppeling naar het CJG of evt. Veiligheidshuis

Doelstelling 15 Pilotproject Communities that Care

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Doelstellingen, randvoorwaarden en reikwijdte van de pilot moeten nader gedefinieerd	- 2 ^e kwartaal startnotitie pilot	- uitvoeringsfase	Pm

Doelstelling 16 Bevorderen weerbaarheid jongeren

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Borgen weerbaarheidstraining in preventieaanbod aan scholen.	- nadere uitwerking 2 ^e kwartaal 2009	- uitvoeren	- veiligheidsbeleving van kinderen in Jeugdmonitor en mogelijk aanvullend onderzoek.
Veiligheid op Internet agenderen bij partners	- 3 ^e kwartaal notitie stand van zaken verkenning	Pm	- veiligheidsbeleving via jeugdmonitor en registratie van incidenten
Weerbaarheid jonge meiden t.o.v. loverboys	<ul style="list-style-type: none"> - 2^e kwartaal advies Task Force - 3^e kwartaal: voorstel mogelijk preventieaanbod aan het vmbo. 	Pm	- aantal incidenten

Doelstelling 17 Terugdringen overlast jongeren

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Impuls jongerenwerk tbv overlastgevende jongeren.	- 1 ^e kwartaal overleg met welzijnsorganisatie en Indigo	- uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - betrokken jongeren veroorzaken geen overlast meer - buurtbewoners ervaren minder overlast

Project jongerenbemiddeling	- 2 ^e kwartaal rapportage stand van zaken door Palladium	Pm	- verdwijnen conflict tussen jongeren en bewoners
Aanpak Scooterjeugd	- 2 ^e kwartaal startnotitie	Pm	- overlast van scooters neemt significant af - minder ongevallen met scooters betrokken
Casusoverleg harde kern	- in uitvoering - 4 ^e kwartaal 2009 evaluatie	Pm	- betrokken jongeren veroorzaken minder overlast
Experiment training weerbaarheid voor jongeren die slecht hun agressie of andere impulsen beheersen	- verkennen gericht aanbod - uitvoering	- evaluatie experiment	- betrokken jongeren veroorzaken geen problemen meer

Doelstelling 18 Onderzoek opzet Veiligheidshuis

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Nader verkenning Veiligheidshuis via bestuurlijk voorstel voor het Arrondissement Justitieel Beraad, de burgemeesterskring en het College van Zorg en Welzijn	- 2 ^e kwartaal 2009 notitie stand van zaken	Pm	besluit inzake al of niet Veiligheidshuis

Doelstelling 19 Opvang van zwerfjongeren en jongeren met huisvestingsproblemen

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Vlissingen heeft de meeste zwerfjongeren van Zeeland. N.a.v. het Zeeuws Kompas wordt voorgesteld een beperkte bed-, bad- en broodvoorziening te realiseren.	- 3 ^e kwartaal notitie stand van zaken	Pm	- adequate voorziening voor opvang zwerfjongeren
Realiseren voldoende doorstroom in Foyer de Jeunesse.	- 3 ^e kwartaal notitie stand van zaken	Pm	- gerealiseerde in- en doorstroom in Foyer de Jeunesse

Doelstelling 20 Afname aantal gevallen van kindermishandeling

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
De afname van het aantal gevallen van kindermishandeling in Vlissingen wordt mede ondersteund door de invoering RAAK-aanpak	- vaststelling startnotitie 2 ^e kwartaal 2009 - aanstelling regiocoördinator voor heel Zeeland.	- RAAK-aanpak is ingevoerd	- afname van het aantal gevallen van kindermishandeling

Talenten ontwikkelen en plezier hebben

Doelstelling 21 Bevordering deelname aan sport door de jeugd

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Uitwerking thema's Sportnota 2009-2012	- 2 ^e kwartaal vaststelling Sportnota	- in uitvoering	volgens Sportnota
Inrichten van veilige, bereikbare en toegankelijke speelruimten conform het Speelruimteplan	- conform uitvoeringsplan	- conform uitvoeringsplan	volgens Speelruimteplan
Realisatie Cruyffcourt en Krajicek-playground	- 2 ^e kwartaal Cruyffcourt - Krajicek-playground PM	- in uitvoering en PM	gerealiseerde plekken
Deelname aan het Jeugdsportfonds ten behoeve van kinderen uit arme gezinnen	- 1 ^e kwartaal besluit deelname	- in uitvoering	- gebruik Jeugdsportfonds

Doelstelling 22 Realiseren combinatiefuncties voor onderwijs, sport en cultuur

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Over een periode van 4 jaar wordt 7 fte structurele formatie gerealiseerd ten behoeve van een meer samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur.	- 1 ^e kwartaal startnotitie aanpak verdeling combinatiefuncties over de sectoren - 2 ^e kwartaal en verder: uitwerking	- vervolg uitwerking overige combinatiefuncties	- 7 fte verdeeld over onderwijs, sport en cultuur

Doelstelling 23 Inventariseren van vraag en aanbod van vrijetijdsvoorzieningen voor de jeugd

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Het ontbreekt aan een overzicht met basisgegevens rondom bestaande vrijetijds- voorzieningen en daarnaast antwoord op de vraag welke wensen de jeugd heeft.	- 4 ^e kwartaal oplevering inventarisatie aanbod aan vrije tijds-voorzieningen. - 4 ^e kwartaal oplevering wensen van de jeugd.	- notitie conclusies inventarisatie	- afgeronde inventarisatie

Steentje bijdragen aan de maatschappij

Doelstelling 24 Bevorderen maatschappelijke stages via het voortgezet onderwijs

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
Vlissingen neemt deel aan het pilotproject Move Your Credits als stagemakelaar voor de leerlingen uit het voortgezet onderwijs.	- 3 ^e kwartaal tussentijdse evaluatie	Pm	- aantal deelnemers maatschappelijke stages

Doelstelling 25 Bevorderen wijkgebonden participatie van jongeren

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
In twee wijken zijn jeugdwijkteams georganiseerd. Deze worden geëvalueerd om te besluiten of deze vorm van jeugdparticipatie breder ingezet moet worden.	- 3 ^e kwartaal start jeugdwijkteam Oost Souburg - 4 ^e kwartaal 2009 evaluatie jeugdwijkteams Middengebied	Pm	- evaluaties

Doelstelling 26 Bevorderen maatschappelijk deelname van kinderen uit arme gezinnen

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
De Sociaal Culturele Bijdrageregeling voor kinderen 2009 voor deelname aan sociale en culturele activiteiten en schoolkosten is eind 2008 vast gesteld	- SDW start in 2009 voorlichtingscampagne - evaluatie 4 ^e kwartaal 2009	Pm	- gebruik Sociaal Culturele Bijdrageregeling voor kinderen

Doelstelling 27 Opzet gereedschapskist met instrumenten voor jeugdparticipatie

Toelichting	2009	2010	Indicatoren
De gereedschapskist bevat verschillende instrumenten, waaronder de website Jong, om de mening en ideeën van de jeugd te peilen op relevante beleidsthema's.	- startnotitie 3 ^e kwartaal 2009	Pm	- mening jeugd over beleidsthema's
Verkenning naar een brede digitale informatiebron voor de Vlissingse jeugd die in potentie kan worden ontwikkeld tot digitale ingang van het CJG voor de jeugd.	- 4 ^e kwartaal 2009 eerste verkenning in samenwerking met partners van het CJG	Pm	Pm

Bijlage 3 Meerjarenbegroting 2009-2012

	2009	Nieuw vanaf 2009	Nieuw vanaf 2010	Nieuw vanaf 2011	Nieuw vanaf 2012
UITGAVEN					
Goed voorbereid op de toekomst					
Kinderopvang Walcheren	403.400				
Kinderopvang cliënten SDW, toezicht kinderopvang en kinderopvang inburgeraars	81.000				
RMC/Loopbaanadvies project Antillianen	81.870				
Overige projecten Antillianen	13.130				
Subsidie rijk RMC/Loopbaanadvies project Antillianen	47.500-				
Leerplicht/leerlingenadministratie	97.000	12.500	12.500		
Gezond opgroeien					
Jeugdgezondheidszorg	550.920		50.000		
Jeugdgezondheidszorg EKD en VIR	40.000	18.000	10.000-		
Invoering Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)				200.000	
Incidentele kosten invoering CJG			50.000	50.000-	
Invoering CJG procesbegeleiding eenmalig		50.000			
Subsidie provincie invoering CJG procesbegeleiding eenmalig		50.000-			
Zorg Advies Teams (ZAT's) inzet maatschappelijk werk	55.985		30.000		
Schoolmaatschappelijk werk door maatschappelijk werk	168.688		30.000		
Homestart	33.630	11.250			
Let op de kleintjes door maatschappelijk werk	5.200				
Extra opvoedondersteuning Jonge moeders		30.000			
Opvoedsteunpunt door GGD	11.320				
Opvoedcursussen door GGD	14.480				
Alcohol en middelengebruik via GGD en RCVZ	44.080				
Project voorkoming excessief alcoholgebruik jongeren		5.000			
Afname overgewicht		5.000			
Psychosociale problematiek jongeren	27.000				
Veilig opgroeien					
Vroeg Erbij Team (VET) door maatschappelijk werk	21.000	44.000			
Jeugd Interventie Team (JIT) door maatschappelijk werk	27.000	43.200			
Communities that care	-	pm			
Weerbaarheid Rots en water	28.899		10.000	15.000	
Foyer de jeunesse	42.000				
Talenten ontwikkelen en plezier hebben					
Wijk en jongerencentra door Palladium	588.301				
Jeugd en jongerenwerk door Palladium	107.146				
Jeugdprojecten	65.232				
Jeugdbrandweer	9.283				
Kerkelijk jeugdwerk souburg	497				
Speelruimteplan	45.000				
Speeltuin Oude Stad	26.245				
Speeltuin Oost Souburg	14.093				
Speeltuin Lammerenburg	10.819				
Scouting	14.079				
Watergeuzen st. Willibrord	5.979				
Zeekadetcorps Scheldemond	2.900				
Jeugdsportfonds (via armoedebestrijding)	pm				
Sportklassen Scheldemondcollege	48.071				
Scoop Jeugdmonitor	5.317				
Steenje bijdragen aan de maatschappij					
Jongerenwebsite		10.000			
Enquete en activiteiten	10.000				
De Wissel	2.437				
Totaal kolom		178.950	172.500	165.000	-
Totaal voor het jaar (T-1 + T)	2.654.501	178.950	351.450	516.450	516.450
DEKKING					
Beschikbaar uit oude jaren		115.223	171.464	127.783	
Beschikbare BDU WMO deel volgens beschikking		235.191	307.769	390.512	
Overschot BDU		171.464	127.783	1.845	
Verwachte toevoeging algemene uitkering					390.450
Benodigde extra vanuit algemene middelen		-	-	-	126.000

Bijlage 4   Databank 2008 Kinderen in Tel

Sinds 2006 verschijnt het databoek Kinderen in Tel over het welzijn van kinderen aan de hand van een 12 thema's zoals onderwijs, gezondheid, criminaliteit enz. De databank is een initiatief van een groot aantal belangenorganisaties rond de jeugd waaronder Jantje Beton, de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind, NUSO Speelruimte Nederland, Scouting Nederland en het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg.

In overleg met belangrijke kennisinstituten zoals het Nederlands Jeugd Instituut, GGD Nederland en het Sociaal Cultureel Planbureau meet de Databank jaarlijks de indicatoren 12 thema's. Belangrijkste invalshoek hierbij is dat de data uit betrouwbare bron afkomstig zijn en beschikbaar en consistent voor alle gemeenten in Nederland. De gegevens zijn afkomstig van het SCP, CBS, CFI, bureaus jeugdzorg, AMK, CWI, UWV en belastingdienst. Nadeel is dat de Databank de cijfers van twee jaar daarvoor geeft. De meest recente Kinderen in Tel 2008 geeft daarom de cijfers van 2006 weer.

In de Databank 2008 is de overall ranking van Vlissingen ongunstig gestegen van de 12^e naar de 5^e gemeente in Nederland waarin kinderen de meeste risico's lopen tijdens het opgroeien. Ter vergelijking: Middelburg staat op plaats 55, Terneuzen op 66, Goes op 127. Op de ranglijst van 443 gemeenten in Nederland springt Vlissingen vooral uit bij de thema's:

- tienermoeders (4^e plaats, in 2007 4^e plaats)
- relatief schoolverzuim (5^e plaats, in 2007 13^e plaats)
- aantal meldingen kindermishandeling (10^e plaats, in 2007 78^e plaats)
- kinderen met een indicatie voor tweedelijns jeugdzorg (17^e plaats, in 2007 70^e plaats)
- kinderen in uitkeringsgezin (20^e plaats, in 2007 18^e plaats)
- kinderen met een delict voor de rechter (23^e plaats, in 2007 8^e plaats)

Op een aantal onderwerpen is vooruitgang geboekt, op een aantal echter achteruitgang. Een aantal van de beleidsdoelstellingen uit de Jeugdnota is rechtstreeks gericht op bovenstaande variabelen. Op grond hiervan verwachten we in 2012 een daling van Vlissingen in de overall ranking van Kinderen in Tel te bereiken.

Bron: www.kinderenintel.nl

Bijlage 5 De Vlissingse jeugd in cijfers

Intro

Deze bijlage beperkt zich tot demografische gegevens. Op de terreinen opvang, educatie, werk, vrije tijd, zorg en veiligheid bestaan diverse uiteenlopende, ongelijksoortige bronnen. Deze allemaal te verzamelen en tot een samenhangend geheel te brengen viel buiten het bestek van de nota. Voor meer achtergrondgegevens op verschillende thema's wordt op deze plaats verwezen naar de Jeugdmonitor van Scoop en de kernboodschappen voor lokaal gezondheidsbeleid in Vlissingen van de GGD Zeeland.

Onderstaande gegevens zijn van verschillende bronnen afkomstig. De cijfers komen niet altijd overeen en niet altijd is sprake van dezelfde leeftijdsindeling en meetperiode. Meest recent zijn de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie van Vlissingen (GBA).

Demografie

In Vlissingen wonen op 1 april 2008 12.284 jongeren in de leeftijd van 0 t/m 25 jaar. Dit is ruim 27 % van de totale Vlissingse bevolking (Bron: GBA). Dit aantal is als volgt onder te verdelen:

Leeftijdscategorie	Aantal	%
Jonger dan 5 jaar	2.239	5
5 tot 10 jaar	2.269	5,1
10 tot 15 jaar	2.424	5,4
15 tot 20 jaar	2.555	5,7
20 tot 25 jaar	2.797	6,2
Totaal	12.284	27,4
Totale bevolking	44.791	100

De bevolkingsprognose voor Vlissingen volgens de Provincie Zeeland (Bron: CBS 2007) laat voor de komende jaren een afname van het alle leeftijdscategorieën zien. Alleen de groep van 15 tot 20 zal in de komende jaren licht groeien. Volgens het CBS zijn twee leeftijdscategorieën Vlissingse jongeren/ jong volwassenen als volgt over de verschillende wijken te verdelen:

Wijken	Totaal	0-15 jaar		15-25 jaar	
		Aantal	%	Aantal	%
Binnenstad	7 780	700	9	1323	17
Middengebied	10 180	1425	14	1323	13
Paauwenburg-Westduin	5 830	933	16	525	9
Lammerenburg	10 040	2108	21	1205	12
Oost-Souburg	10 480	1886	18	1153	11
Ritthem en omgeving	590	112	19	77	13
Binnen- en Buitenhavens	120	7	6	58	48
Vlissingen	45 020	7172	16	5663	12

Binnen deze wijken zijn volgens het GBA de buurten met de meeste *jongeren onder 18* te zijn: Bloemenlaan e.o.(806), Schoonenburg-Groot-Abeele (808) en Paauwenburg Oost (760). De groep *jongeren 18-23* jaar is relatief hoog vertegenwoordigd in de Scheldestraat e.o. (384) en de Oude Binnenstad (279). Hier zijn ook meer zelfstandig wonenden en studenten bij.

Het percentage *niet westerse allochtone jongeren* is in Vlissingen het hoogst van heel Zeeland. Tevens is dit percentage de laatste jaren gestegen. Dit is te zien in onderstaande tabel:

Niet westerse allochtone jongeren als % van bevolking tot 15 jaar (CBS, 2004).

	%
Vlissingen	17
Zeeland	8
Nederland	16

Volgens het GBA van 1 april 2008 blijkt de verdeling van de grootste groepen naar leeftijd als volgt:

	0-4	5-12	13-18	19-23	Totaal jongeren	Totaal bevolkingsgroep
Joegoslavië	34	63	56	27	180	524
Marokko	134	154	111	70	469	984
Antillen	70	116	89	75	375	725
Suriname	53	101	79	55	288	782
Turkije	35	71	50	36	192	410

De wijken met de hoogste concentratie kinderen van allochtone afkomst zijn het Middengebied en Oost Souburg.

In Zeeland ligt het percentage *eenoudergezinnen* in de stedelijke gemeenten hoger dan in de plattelandsgemeenten. Daarbij springt Vlissingen eruit in vergelijking met de rest van Zeeland. Overigens ligt het aandeel eenoudergezinnen in Vlissingen niet ver boven het landelijke gemiddelde. Wel is er ten opzichte van 2002 een stijging in het aantal eenoudergezinnen.¹⁶

Bevolking naar huishoudens en type (CBS, 2007)

	Aantal particuliere huishoudens	% eenpersoons-huishoudens	% eenoudergezinnen	Gemiddelde huishoudensgrootte
Vlissingen	21.725	40	6,7	2,09
Zeeland	164.838	32	5,4	2,31
Nederland		35	6,4	2,27

¹⁶ Bron: Sociale Atlas Zeeland 2006, Scoop

Recentere gegevens van het GBA geven aan dat op 1 april 2008 Vlissingen 23.245 huishoudens (alleenstaand, gehuwd, gezinnen) had, waarvan 4971 gezinnen met kinderen. Er zijn 1517 eenoudergezinnen. De meeste daarvan wonen in het Middengebied (469) , geconcentreerd rond de Bloemenlaan, daarna Oost- Souburg (339) en Lammerenburg (mn Bossenburg en Westerzicht).

In Vlissingen bedraagt *het aantal jongeren 0-18 in achterstandswijken* 20,52%. Vlissingen scoort hier ruim 4% hoger dan het landelijke cijfer. Het percentage van Nederland als geheel is 16,37% (SCP, 2006). Het *aantal jongeren 0-18 in een uitkeringsgezin* is eveneens 4% hoger dan het landelijke percentage, te weten 10,42% ten opzichte van 6,76% in Nederland.